

BIG BAZAAR
Grocery, Sweets & Catering
*Fresh Vegetables Every Thursday
*Book your catering now.
Baljinder S. Ben
Ph: 317-640-2400
Like our Facebook page:
BigBazaarIndianGrocery
5425 E. Thompson Rd., Indianapolis IN 46237

Mela
INDIAN RESTAURANT • PUB
ਮੇਲਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦਾ ਖਾਣਾ ਇਕ ਵਾਰ ਖਾਓਗੇ, ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਓਗੇ
Baljinder S. Ben
Ph: 317-869-2400

22KT GOLD ANTIQUE JEWELRY
Regal Jewels
773-262-4377 BUY OR ORDER ONLINE 773-517-8574
www.RegalJewels.com

Buying/Selling in Michigan
All types of Residential & Commercial properties. Gas Stations, Liquor Stores, Hotels, Plazas, Truck Terminals etc.
Raj S. Shergill
Broker
5820 N Canton Center Rd, Suite 145
734-751-4455 (Cell)
Rajshergill@yahoo.com
CANTON REALTY

Twenty-Fifth Year of Publication ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
Punjab Times, Vol 25, Issue 45; November 9, 2024 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਢੋਲ ਵਜਾਇਆ

ਫਸਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 47ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਫਸਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ 20 ਜਨਵਰੀ 2017 ਤੋਂ 20 ਜਨਵਰੀ 2021 ਤੱਕ ਮੁਲਕ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵੋਟਰ ਵੋਟਿੰਗ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਚ ਪੁੱਜੇ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕਰਨ ਲਈ 7 'ਸਵਿੰਗ' ਸਟੇਟਾਂ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਵਾਲੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ 'ਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਵਿਚ ਹੈਰਿਸ (60) ਅਤੇ ਟਰੰਪ (78) ਵਿਚਾਲੇ ਸਖਤ ਟੱਕਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੈਰਿਸ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਲੀਡ ਮਿਲਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਪਣੀਆਂ ਆਖਰੀ ਰੈਲੀਆਂ 'ਚ ਦੋਵਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਬਾਰੇ

ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤੀਆਂ। ਹੈਰਿਸ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਵੰਡ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਉੱਥੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤਹਿਤ ਹਨੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਹੈਰਿਸ ਨੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ 'ਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਸ਼ਾਵਾਦ, ਉਰਜਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖਤਮ ਕਰਾਂਗੇ।" ਆਪਣੇ ਸਮਾਪਤੀ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅੱਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸੁਨੇਹਾ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਹੈ।" ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 50 ਸਟੇਟ ਹਨ।

ਉਧਰ, ਐਤਕੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰੰਗ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਹੁਤ ਫਸਵਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵੋਟਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭੰਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ

ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਰੂਸ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖ

ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰੂਸੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 'ਸਵਿੰਗ' ਸਟੇਟਾਂ

ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਚੋਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ

ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਟਰੰਪ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਛੜ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਵੀ ਪਿਆ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਂਦਿਆਂ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਹਵਾ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਬਦਲ ਗਈ। ਜਿਹੜੀ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛੜ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਆ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਕਾਫੀ ਉਤਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਮਗਰਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ ਨੇ ਵੀ ਹੰਢਲਾ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਹੈਰਿਸ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਫਰਕ ਬਹੁਤ ਘਟਾ ਲਿਆ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਰਾਹੀਂ 538 ਇਲੈਕਟੋਰ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 50 ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 535 ਇਲੈਕਟੋਰ ਅਤੇ 3 ਇਲੈਕਟੋਰ 23ਵੀਂ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੇ 30 ਅਪਰੈਲ 1798 ਵਿਚ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ।

ਘਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ
Buying or Selling Home?
Contact **PRADEEP SINGH**
COLDWELL BANKER REALTY
SCAN TO BEGIN YOUR HOME SEARCH
847-322-5832
ishowhomes@yahoo.com
1501 E Woodfield Rd Ste 113E, Schaumburg 60173

India Palace Restaurant And Banquet Hall
Best Price Wholesale
Ph: 630-400-0996
Lakhvir S. Johal
Ph: 317-709-7800
Restaurant-Fine Indian Cuisine
(Ph: 317-298-0773)
Banquet Hall Available Up to 550 People
Amber Carmel Ph: 317-580-0828
Amber Indianapolis Ph: 317-578-4400
Royal, Indianapolis, 317-893-2633
Desi Bazar Grocery Store
Restaurant, Ph: 317-888-2040
Desi Bazar Indianapolis,
Ph: 317-709-7800

Singh Auto Group
3983 ST RD 38E
Lafayette, IN 47905
Ph: 765-607-1300
www.singhautosgroup.com
University Motors
3312 Klondike Rd, West Lafayette, IN 47906
Ph: 765-497-1100
www.universitymotors1.com
Serving Indian American community over 30 years in Midwest for their auto needs.
ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
Jaspal S. Ghotra: 765-337-5151

RESTAURANT SUPPLY WHOLESALER
ਉੱਚ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ, ਪਤੀਲੇ, ਕੁੱਕਵੇਅਰ, ਸਰਵਵੇਅਰ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਜੂਸਰ, ਐਸਪਰੈਸੋ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
Prag International RAVI KAPOOR CEO
1125 Howard Street, Elk Grove Village, IL 60007
Ph: 847-979-5970, 847-979-5990, 847-228-0150, pragint@aol.com

Devon COME VISIT US
Regal Jewels
773-262-4377 www.RegalJewels.com
LITTLE INDIA CHICAGO
2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659
www.RegalJewels.com
PH: 773-262-4377 WA: 773-517-0574

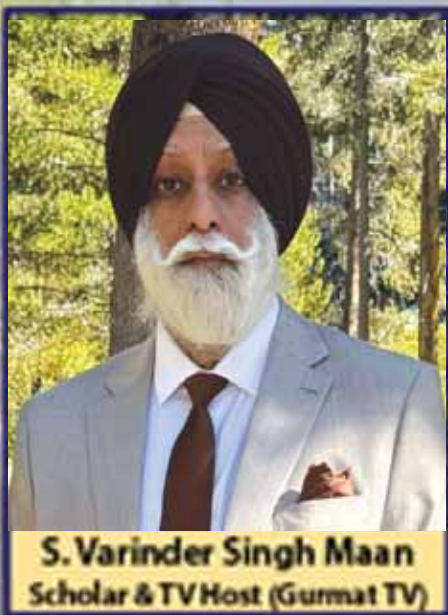
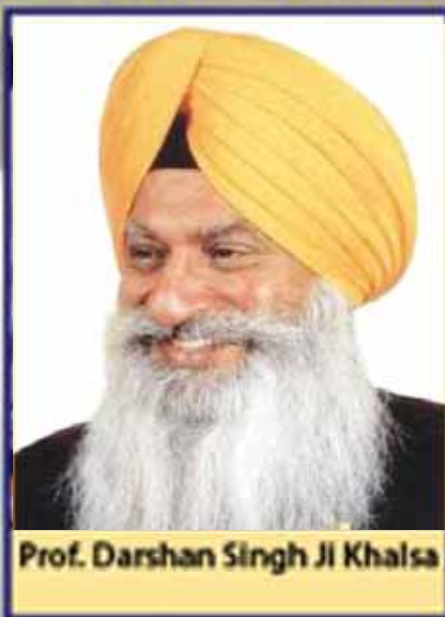
ੴ ਸਿਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
 ਇਕਾ ਬਾਣੀ ਇਕੁ ਗੁਰੁ ਇਕੇ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥

International Conference on

November 15, 16, & 17th, 2024:

ਵਾਪਸੀ-ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ

Back to Guru Granth Sahib

Illinois Sikh Community Center
 2131 Creekside Dr, Wheaton, IL 60189
 Phone: (630) 510-9700

Fri, Nov. 15, 2024: 6:00 pm 9:00 pm
Sat, Nov. 16, 2024: 10:00 am 5:00 pm
Sun, Nov. 17, 2024: 10:00 pm 2:00 pm

For information:

Dr. Paramjeet Kaur
 Dr. Pardeep Singh Gill
 S. Amardev Singh Bandesha

S. Avtar Singh Bassi
 S. Amarjit Singh
 S. Sarwan Singh Bolina
 S. Preet Mohan Singh

Bhai Mohinder Singh
 Dr. Inderbir Singh Gill
 S. Irwin Preet Singh

**ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
847-359-0746**

ਘਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਮਿਲਵਾਕੀ ਵਿਚ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ
ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਧੀਆ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।
ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ:
224-422-4773

ਸ਼ੈਫ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਮਰਫਰੀਸਬੋਰੋ (ਟੈਨੇਸੀ) ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ
ਸ਼ੈਫ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ।
* ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਖਾਣਾ
* ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ
Restaurant Help Wanted
Immediately hiring Chef and Tandoori Chef
for Indian restaurant in Murfreesboro, TN.
* Good salary, free accommodation & Food.
* Priority to Couples
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 629-295-6982
Direct call or What's up call 615-482-5158

SUPER TRAVEL
847-676-9090, 773-465-5566
E-mail: supertravel2003@live.com
Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines British Airways		Ethad, Air India, KLM, Lufthansa, Delta, Qatar Airlines.
For Emergency Call anytime at 847-436-9010	EARLY BIRD SALE!!!!	Domestic fares available

UMATRAVELS
2541 W. Devon Ave.,
Chicago, IL 60659
For Delhi Amritsar-Bombay Ahmedabad,
Hydrabad-Madras
Call For Special Sale Fares
Call: 773-338-5603

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jat Sikh family seeks a comparable match from a progressive family for their 1991 born, 5' 7", US-born daughter. Her background is in chemical engineering, and she is currently a department manager at a Fortune 500 multinational corporation. She lives in Chicago. Please contact with details at surjitkaur1937@outlook.com or 224-422-4773. 44-47

looking for a USA Citizen match for 6/1988 born, 5'9" divorced girl and has one child living with. She has completed her nursing associate in India, currently working in India and holding a Canada visitor visa. The girl belongs to Punjab (Ludhiana). Please contact us at: Cell 262-960-7366. 45-28

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jat Sikh parents looking for a suitable match for their 27, 6'-0" son, born & raised in the US. He is currently an AVP for an investment bank and resides in Chicago. Looking for a match from Jat Sikh family, U.S. or Canadian Citizen. Please contact us at 1-224-545-1048 or singhpaul696@gmail.com 45-48

Seeking gursikh and educated match for Saini sikh turbaned boy. 97 born, 5'4". B.Tech from IIT, Guwahati. Working as Sr. Engineer in MNC in Bangalore. Serious enquiries, please contact us at: 765-570-0149 (USA) or 98182-87307 (INDIA) 44-47

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵੈਲ ਸੈਟਲਡ, ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲੀ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ, 1987 ਬੋਰਨ, ਕੱਚ 5'-11", ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਡਿਗਰੀ ਹੋਲਡਰ, ਸੋਫਟਵੇਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਵਧੀਆ ਜੋਬ ਕਰਦੇ, ਵੈਲ ਸੈਟਲਡ, ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ, ਬੇ ਏਰੀਆ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ (ਅਮਰੀਕਾ) 'ਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 4 ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਨੋਸੈਂਟਲੀ ਡੀਵੋਰਸਡ (ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ), ਲੜਕੇ ਲਈ ਗੁਰਸਿੱਖ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ, ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ, ਸੋਹਣੀ, ਵੈਸ਼ਨੂੰ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ/ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 1-510-281-7065 ਜਾਂ ਵੁਟਸਐਪ +91-98993-79442 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵੇਰਵੇ ਈਮੇਲ cjsingh55@gmail.com 'ਤੇ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। 41-44

Jatt Sikh family residing in SF Bay area California looking for a suitable match in US/Canada/India for their US born and raised 24, 5'10" son. He has done a Bachelor degree from UCLA and Masters from UCSF in Computer Science and BioMedical Imaging. Boy wears a turban and keeps his hair. He is employed with a high salary in a reputed company in the SF Bay Area. Beyond education, girl must possess a joint family-oriented mindset with good moral family values. Please Contact ph: 510 861 6491 or email: pgrrealty@gmail.com 37-40

WEATHER XPERTS, INC.

ਹੀਟ ਅਤੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਲਗਵਾਉਣ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
* ਅਸੀਂ ਹੀਟ ਅਤੇ ਕੂਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
* ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ
* ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੁੱਕ ਅਤੇ ਲੇਕ ਕਾਊਂਟੀ ਵਿਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ।

Call: BRIAN STREET Owner/President
847-255-2665

Punjab Times
Established in 2000
25th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com
Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Managing Editor
Jaspreet Kaur
Astt. Editor
Amrit Pal Kaur

Photographer
Kamaljit Singh Virdi
Ph. 847-502-2703
Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur
Correspondents
California
Ashok Bhaura

New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ
ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ
ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ
ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਪੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claim made in the
advertisement published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋਰ ਵਧਿਆ

ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝੜਪਾਂ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਵਧਾਈ

ਬਰੈਂਪਟਨ (ਕੈਨੇਡਾ): ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਹੁਣ ਇਥੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਲੇ ਲਕੀਰਾਂ ਖਿੱਚਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰ ਅੱਗੇ ਹੋਈ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੋਸ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸਭਾ ਮੰਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪਾਲਿਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਵੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਖਿੱਚਧੂਹ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪੀਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ (ਸਾਰਜੈਂਟ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ) ਨੂੰ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੋਤਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਰੀ ਅਤੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿਚ 3-3 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਵੱਲੋਂ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗਤ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲੇਟ ਅਮਲੇ ਵੱਲੋਂ ਸੁਵਿਧਾ ਕੈਂਪ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਦਾ ਹੈ।

ਸੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਸਮੂਹ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਐਲਾਨੀ

ਫੇਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੌਂਸਲਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਬਾਹਰੀ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਿਤ ਹਮਲੇ ਸੰਘਰਸ਼

ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਤਣਾਅ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਨਿਘਾਰ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਉਪ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਮੋਰੀਸਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਢੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਉਤੇ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਥੇ ਗਰਮਖਿਆਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਤਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਟੁੱਟ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੈ।

ਜਸਵੀਰ ਗੜੀ ਨੂੰ ਬਸਪਾ 'ਚੋਂ ਕੱਢਿਆ, ਅਵਤਾਰ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਜਲੰਧਰ: ਬੁਰਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜੀ ਨੂੰ 'ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ' ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਸਪਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ

ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੜ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਈ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜੀ ਨੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਬਸਪਾ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਸੁਪਰੀਮੋ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੀ ਸੀ। ਬਸਪਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਬਾਬੂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੇ ਵੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਬਸਪਾ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਮੰਨਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਆਗੂ ਬੈਨੀਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਜਲਦੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਮੁਲਤਾਨੀ ਕੇਸ: ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ

ਮੁਹਾਲੀ: ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 33 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਖੁਰਦ ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਕੇ.ਆਈ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਚਲਾਨ ਅਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਲਾਨ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਝ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸੈਣੀ ਖਿਲਾਫ ਪੇਸ਼ ਚਲਾਨ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ. ਧਨੋਆ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ

ਸਟੇਅ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਫ਼ਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਟੋਰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 302, 384, 201, 344, 330, 219 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਿੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਸੰਬਰ 2020 ਵਿਚ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੇ ਕਰੀਬ 500 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ 47 ਗਵਾਹ ਬਣਾਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਣੇਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਅਦਾ ਮੁਆਫ਼ ਗਵਾਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਸਾਬਕਾ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰ ਸਹਾਏ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਉਪਰੰਤ ਬੇਗੁਨਾਹ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅੜਿੱਕਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ 'ਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦਾ ਸੌ ਲੱਖ ਟਨ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਪਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦਾ 100 ਲੱਖ ਟਨ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਪਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਰੀਬ 54 ਫ਼ੀਸਦੀ ਫ਼ਸਲ ਖ਼ਰੀਦੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ 185 ਲੱਖ ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦਾ ਟੀਚਾ ਸੀ ਪਰ ਝੋਨੇ ਦਾ ਝਾੜ ਘਟਣ ਕਰਕੇ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਸਿੱਧੇ ਟੀਚੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਰੀਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਫ਼ਸਲ ਮੰਡੀਆਂ 'ਚ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਮੱਧ 'ਚ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 105.79 ਲੱਖ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਆਮਦ ਤਾਂ ਘਟੀ ਹੈ। ਮੰਡੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ 100.41 ਲੱਖ ਟਨ ਝੋਨਾ ਖ਼ਰੀਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਟੀਚੇ ਦਾ 54.05 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਰੀਦ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸੈੱਲਰ ਮਾਲਕ ਤੇ ਆਤੁਤੀਏ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਮਿਲਰਾਂ ਨੇ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਤੱਕ 4640 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੈੱਲਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 4132 ਸੈੱਲਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਰੀ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਖ਼ਰੀਦ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 463.60 ਟਨ ਝੋਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਥਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

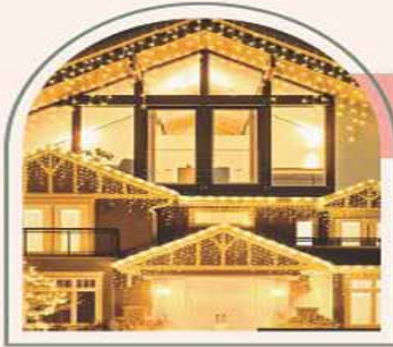
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਪੁਰਬ ਸੁਬਾਰਿਕ

ਘਰਾਂ ਤੇ ਲਾਈਟਾਂ ਲਗਾਈਏ ਜੀ

Light-Up Our Homes

Light-up our homes & businesses the entire month of November, out of joy and celebration that we are One!

ਇਸ ਦਿਨ ਛੁੱਟੀ ਕਰੀਏ ਜੀ

Take The Day Off

Take the day off to instill the importance of this day in the hearts of our children, as well as our own.

ਸੁਕਰਾਨੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈਏ ਜੀ

Share Your Gratitude

Share with those in need, share laughter, give gifts to children, and distribute sweets to your neighbors, friends, and family.

Scan the QR code for more information

ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਸੋਗ ਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋ ਨਿੱਬੜੀ !

ਬਰੈਂਚਟਨ: “ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਮਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਟੋਰਾਂਟੋ” ਦੀ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੇ ਵਿੱਛੜ ਚੁੱਕੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸੰਚਾਲਕ ਗੁਰਦਾਸ ਮਿਨਹਾਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੁਲਜੀਤ ਕੌਰ ਪਾਹਵਾ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ “ਸੱਚ ਅੰਬਰ” ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਢਾਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਵਿਜੇਤਾ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ “ਟੈਬੂ” ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ (ਜੰਮੂ) ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਵੀ ਗੁਰਦਾਸ ਮਿਨਹਾਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੁਸ਼ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਹਾਸਰਸ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ।

ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਸੱਚ ਅੰਬਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਮਿਕ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਬਰਲ

ਪਾਹਵਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਰਹੱਸਮਈ ਤੇ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁਦੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਲਦੀਪ

ਕੁਦੋਵਾਲ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ (ਜੰਮੂ) ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ “ਟੈਬੂ” ਢਾਹਾਂ ਇਨਾਮ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਛੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਨਾਵਲ ਤੇ ਤਿੰਨ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਲਿਖੇ ਹਨ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕਾਫ਼ਲੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇੰਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਢਾਹਾਂ ਇਨਾਮ ਲਈ ਚੁਣਨਾ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੂਸਰੇ ਨਾਵਲਾਂ “ਮਾਇਆ” ਤੇ “ਚਸਮੇ ਬੁਲਬੁਲ” ਤੇ “ਟੈਬੂ” ਬਾਰੇ ਵੀ ਗਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਹਰਮੇਸ਼ ਜੀਦੋਵਾਲ ਨੇ ਸਾਬਰ ਅਲੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਤਰਨਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਮਨਮੋਹਨ ਗੁਲਾਟੀ, ਹਰਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ, ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅੰਗਸੰਗ, ਬਨੀਤ ਪਾਹਵਾ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਤਰਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਚੌਹਾਨ, ਰਾਵੀ ਮਿਨਹਾਸ, ਰਮਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ, ਸੋਨੀਆ, ਮੰਨਤ, ਮੰਨੀਆਤਾ, ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ।

-**ਰਿਪੋਰਟ: ਰਫ਼ਪਾਲ ਕੌਰ ਗਿੱਲ**

ਨਿਰਮਲ ਜਸਵਾਲ ਨੇ ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਹਵਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਚੋਲਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ ਵੀ ਹਨ।

ਉੱਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀ ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਹਵਾ ਦੇ “ਸੱਚ ਅੰਬਰ” ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ

ਨਾਰੀਵਾਦ, ਰੋਮਾਂਸਵਾਦ (ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ), ਰਹੱਸਵਾਦ ਆਦਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜਤਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਸੱਚ ਅੰਬਰ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਤਮਕ, ਫਿਲਾਸਫੀ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਮੋਈ ਵੀ ਹੈ। ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ

ਪਾਹਵਾ ਦੀਆਂ ਅਲੋਚਨਾ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਰੋਚਕ ਹਨ। ਡਾ. ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਫਿਲਾਸਫੀਕਲ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਹਵਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ “ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ” ਤੇ “ਸੱਚ ਅੰਬਰ” ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਾਫ਼ਲਾ ਸੰਚਾਲਕ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ

ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ

ਲਾਹੌਰ (ਇਲਿਆਸ ਘੁੰਮਣ): 29 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਸੰਬਲੀ ਲਾਹੌਰ ਨੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਮਤਾ ਸਰਬ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੁਭ ਉਪਰਾਲਾ ਅਮਜਦ ਅਲੀ ਜਾਵੇਦ ਐਮ.ਪੀ.ਏ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਅਸੰਬਲੀ ਸਪੀਕਰ ਮਲਿਕ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ 371 ਕੁਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ

ਦੇ ਵੀ 108 ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 12,880 ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ, 2,670 ਮਿਡਲ, 1,738 ਹਾਈ ਅਤੇ 1,908 ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਨਾਬ ਅਮਜਦ ਅਲੀ ਜਾਵੇਦ 2024 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨਵਾਜ਼

ਦੀ ਟਿਕਟ ‘ਤੇ ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਸਨ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਸ ਹਲਕੇ 121 ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਉਹ ਪੇਂਡੂ ਵੋਟਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਇੱਧਰ ਆ ਵਸੇ ਸਨ।

ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ

ਅਮਜਦ ਅਲੀ ਜਾਵੇਦ

ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਅਸੰਬਲੀ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਜਨਾਬ ਮਲਿਕ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਮੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਹਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਵੀ ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਖੇ ਉਹਦਾ ਬਣਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਮੋਹਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬ

ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਸੰਬਲੀ ਦੀ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਦਸਰ ਇਕਬਾਲ ਬੱਟ, ਪ੍ਰੋ. ਤਾਰਿਕ ਜਤਾਲਾ, ਡਾ ਜਮੀਲ ਅਹਿਮਦ ਪਾਲ, ਅਮਜਦ ਸਲੀਮ ਮਿਨਹਾਸ, ਦੀਪ ਸਈਦ, ਅਹਿਮਦ ਰਜਾ ਵੱਟੂ, ਅਫਜ਼ਲ ਸਾਹਿਰ, ਰਾਜਾ ਜਹਾਂਗੀਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਆਤਿਸ਼ ਕਿਆਨੀ, ਕਰਾਮਤ ਮੁਗਲ, ਪ੍ਰੋ ਏਜਾਜ, ਜਮੀਲ ਫਰੀਦੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ, ਬਿਲਾਲ ਮੁਦਸਰ ਬੱਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਘੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੇਵਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਸ਼ਹਿਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੀਵਾਲੀ ਮੌਕੇ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਫੀ ਵਧ ਗਿਆ। ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ (ਏ.ਕਿਊ.ਆਈ.) ‘ਖਰਾਬ’ ਅਤੇ ‘ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ’ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਏ.ਕਿਊ.ਆਈ. ‘ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ’ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਲਤ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਖਰਾਬ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ‘ਚ ਏਕਿਊਆਈ 271 ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 379 ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 66 ਘਟਨਾਵਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ‘ਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (50), ਬਠਿੰਡਾ (28), ਮੋਗਾ (26), ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਮਾਨਸਾ (21-21), ਲੁਧਿਆਣਾ (15), ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (14), ਮੁਕਤਸਰ (11) ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਮਾਨੇ ਅਨੁਸਾਰ 201 ਤੋਂ 300 ਵਿਚਾਲੇ ਏ.ਕਿਊ.ਆਈ. ਨੂੰ

‘ਖਰਾਬ’, 301 ਤੋਂ 400 ਨੂੰ ‘ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ’ ਅਤੇ 401 ਤੋਂ 500 ਨੂੰ ‘ਗੰਭੀਰ’ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਾੜੀ। ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਤੇ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਇਕ-ਇਕ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 15 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 2 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 3916 ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਆਦਰਸ਼ਪਾਲ ਵਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਫੀ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ

ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਰੂਟ ਬਦਲਣ ਕਾਰਨ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਹੋਏ ਪਰੇਸ਼ਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦੀਵਾਲੀ ਮਗਰੋਂ ਛਾਈ ਧੁੰਧੀ ਧੁੰਦ ਦਾ ਅਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਵੇਰੇ ਦਿਸਣ ਹੋਂਦ ਘਟਣ ਕਾਰਨ ਇਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਤੋਂ ਦੋ ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਣਾਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਮੋੜਨਾ ਪਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਇਕ ਉਡਾਣ ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਆਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਵੇਰੇ 7.40 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ‘ਤੇ ਉਤਰਨਾ ਸੀ। ਦੋ ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਣਾਂ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 7.55 ਤੇ 11.15 ਵਜੇ ਉਤਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਡਾਣਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਧੀ ਧੁੰਦ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਉਡਾਣਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਇਕ ਘੰਟਾ ਸਵੇਰੇ ਤੇ ਇਕ ਘੰਟਾ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੇਰੇ 4 ਤੋਂ 5 ਵਜੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ 9 ਤੋਂ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਦੀ ਸ਼ਾਮ 25-26 ਦਸੰਬਰ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ 31 ਦਸੰਬਰ, 2024 - 1 ਜਨਵਰੀ, 2025 ਨੂੰ 11.55 ਤੋਂ 12:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਘਟੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹਰੇ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ‘ਚ ਲੋਕ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ, ਗੁਰਪੁਰਬ, ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਹਰੇ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ

ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਧੁੰਧੀ ਧੁੰਦ ਦੀ ਮੋਟੀ ਪਰਤ ਛਾਈ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ (ਏ.ਕਿਊ.ਆਈ.) ‘ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ’ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ 362 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਪਟਾਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਐਤਕੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸੰਗਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਨਤਮਸਤਕ

ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਦ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ

ਪੈਲਾਟਾਈਨ: ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਬੰਦੀ 'ਤੇ ਨੇਕੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਦਾ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਇਸ ਦਿਨ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ 52 ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰੂਘਰ ਲਈ ਵੈਨ, ਰੂਫ ਜਨਰਲ ਰਿਪੇਅਰ, ਸਪਾਰਟਿਕਲਰ ਸਿਸਟਮ ਰਿਪਲੇਸਮੈਂਟ, ਸਕੂਲ ਰੂਮ, ਸੁੱਖ ਆਸਣ ਰੂਮ, ਕੈਮਰਾ

ਸਿਸਟਮ, ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਟ ਕੋਟਿੰਗ, ਬਲੂ ਪੋਇੰਟ ਅਲਾਰਮ ਸਿਸਟਮ, ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਈਟਿੰਗ, ਕਿਚਨ ਰੀਅਰ ਡੋਰ ਰਿਪਲੇਸਮੈਂਟ ਆਦਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ

ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੰਗਰ ਹਾਲ, ਕੀਰਤਨ ਸਟੇਜ, ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਟ, ਜੋੜਾ ਰੈਕ, ਮਲਟੀ ਯੂਜ਼ ਰੂਮ, ਆਦਿ ਚੱਲ ਰਹੇ

ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ. ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਗਰ

ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਖੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਅਨਮੋਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਤਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਭਾਈ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਤ ਨੇ ਜਥੇ ਨੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਖਨਊ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਕਥਾ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਐਤਕੀ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਹਾੜੇ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਖਾਸ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। 1984 ਦੀ ਨਕਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਨੇ ਖੂਨਦਾਨ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸ. ਸ਼ਿਵਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸੀਰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਚੱਲੇ ਆ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਗਤ ਦੇ

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ

ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਵੀ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਤ ਵਰਤੇ।

ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੱਤਝੜ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਕਰਾਈ

ਪੈਲਾਟਾਈਨ: ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਪੱਤਝੜ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰਸੇਵਾ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਕਾਰਸੇਵਾ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਦੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 2008 ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਭ ਉਮਰ ਦੇ 175 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰਸੇਵਾ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਭਾਵੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਵੀ ਉਹ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੇਖ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ।

ਸਕੱਤਰ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਆਏ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਖੁਦ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ

ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਗਾਰਬੇਜ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਦੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਕਰ ਸੈਨੇਟਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਚਾਰ

ਸਭ ਦਰਵਾਜ਼ੇ, ਖਿੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰੀ ਦੀਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪੂਰਬ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਐਲੀਡੀ ਦੇ ਸੈਸਰ ਬਦਲੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। 1050 ਧਰ ਉਪਰਟੀ ਦੀ ਲੈਂਡਸਕੇਪਿੰਗ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ

ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ, ਉਤਸ਼ਾਹ, ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰਸੇਵਾ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਜਥੇਦਾਰ ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜਥੇਦਾਰ ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਜਥੇਦਾਰ ਕਰਮਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਉਥੇ ਹੀ ਹਰ ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ।

ਕਾਰਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਮੰਜਲ 'ਤੇ ਸੁਖਆਸਣ ਅਤੇ ਅਖੰਡਪਾਠ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ, ਦੀਵਾਰਾਂ, ਸੀਸਿਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ

ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਸਤਰ ਅਤੇ ਚੰਦੋਆ ਬਦਲੀ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਚੁਫੇਰੇ ਪਾਵਰ ਵਾਸ਼ ਕਰ ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਤੇ ਲੋਬੀ ਵਿੱਚ ਡ੍ਰਾਈਵਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ।

ਰੁੱਖਾਂ, ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬੈਡ ਵਿੱਚੋਂ ਘਾਹ ਫੂਸ ਕੱਢ ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਉਪਰੰਤ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਟ੍ਰਿਮਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਉਪਰੰਤ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਬਕਸਿਆਂ ਦੇ ਥਲੇ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਪੈਲੇਟ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਉਤਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੀਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪਈ ਮਿਟੀ ਨੂੰ ਖਲਾਰ ਕੇ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਰੰਮਤ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਹੋਈ ਕਿ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਰਿਣੀ ਹਨ ਰੰਧਾਵਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿੰਨਾਂ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਟੁੱਤ ਵਰਤਾਇਆ। ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਤਨ, ਮਨ, ਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰੋ. ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ ਨੂੰ ਅਜਾਇਬ ਕਮਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਅਜਾਇਬ ਕਮਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਡਾਂਡੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਾਇਬ ਕਮਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ 'ਅਜਾਇਬ ਕਮਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਜਾਇਬ ਕਮਲ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਸੈੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਘਾਲਣਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਸਕੂਲ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਉਹ ਉਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਬੀਮ ਅਤੇ ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਉਚੇਰੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 5 ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵੇਦਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ, ਤਾਰਾ ਤਾਰਾ ਅੱਥਰੂ, ਹਾੜ੍ਹ ਸਿਆਲ, ਰੁੱਖ, ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ, ਸੋਨ ਸੁਨਹਿਰੀ ਡਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ 5 ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਬਾਨੀ: ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ' ਅਤੇ 'ਮਹਾਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀ: ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ' ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਉਚੇਰੀ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਰਚੀ ਗਈ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੀਐਚ. ਡੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਫਿਲ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਮਝੇ: ਗਾਖਲ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 555ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਗਏ ਗਾਖਲ ਗਰੁੱਪ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਮਝੇ।

ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਗਾਖਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਗਾਖਲ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਚੂਨਾ ਮੰਡੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਗਾਖਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਸਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ, ਆਨਲਾਈਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਬੰਦੀ ਫੋੜ ਦਿਹਾੜਾ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੀਵਾਲੀ ਮੌਕੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਂਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤਸਵੀਰ।

ਅਨਮੋਲ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ

ਮੁੰਬਈ: ਮੁੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਗੈਂਗਸਟਰ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਅਨਮੋਲ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਅਨਮੋਲ, ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ (ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ.) ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਬਾਬਾ ਸਿੰਦੀਕੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸਣੇ ਕੁਝ ਚਰਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਨਮੋਲ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ

ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮੁੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ (ਮਕੋਕਾ) ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਗੋਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਨਮੋਲ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਗਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੁੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਨਮੋਲ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

GoldenKey

LENDING

Grow your business with our Strategic

COMERCIAL LOAN SOLUTIONS

Partner with us for expert guidance and support

Contact Us at

317-620-4100

www.goldenkeylending.com

We speak your Language

English • ਪੰਜਾਬੀ • ਹਿੰਦੀ • اردو

325 S. College Avenue, Indianapolis, Indiana 46202

NMLS 147421

Dhillon Travel Plaza

Dhillon Road Service

Interstate 40, exit 356, San Jon, NM

ਗਿੱਲ ਮੰਜ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਾਲੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

ਰੋਡ ਸਰਵਿਸ

New & Used Tires
Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Ph: 571-606-0829, 317-242-9936

Sistar Mortgage

A Nationwide Lender

Corporate NMLS# 48434
AZ License# BK-0945944

Balbir (Bill) Grewal
MORTGAGE LOAN OFFICER
NMLS# 353442

Over 2 Decades of experience providing high level servicing for new and experienced borrowers!

Residential and Commercial Loans

Available In Most States!

Special loan programs for:

- Jumbo Loans
- Self Employed and with a work permit
- Business loans with or without property

(734) 330-8859

balbir.grewal@sistarmortgage.com
balbirgrewal.sistarmortgage.com
<https://www.nmlsconsumeraccess.org>

ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹੋਰ ਵਿਗੜੇ

ਓਟਵਾ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਉਪ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਮੋਰੀਸਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ, ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਮੋਰੀਸਨ ਨੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ' ਕੋਲ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਖ਼ਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੋਰੀਸਨ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਹੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ।" ਮੋਰੀਸਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਬੂਲੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਮੋਰੀਸਨ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ

ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਓਟਵਾ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਨੇ ਸ਼ਾਹ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦਾ ਫੋਰੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਕੌਮੀ

ਸ਼ਾਹ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੱਸਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੰਬਰ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ 'ਚ ਹੱਤਿਆ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਘਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸ਼ਾਹ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਤੁਕਾ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਰਣਧੀਰ ਜੈਸਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਥਾਲੀ ਡਰੋਈਨ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਕੋਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਕਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਡਰੋਈਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੱਤਿਆ, ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ 15 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਰੂਸ ਦੇ ਫੌਜੀ-ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਕੁੱਲ 275 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 15 ਭਾਰਤੀ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ, ਥਾਈਲੈਂਡ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਰੂਸ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਵੈਲੀ ਅਡੋਯੇਮੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਯੂਕਰੇਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਜੰਗ ਲਈ ਰੂਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।" ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਰੂਸੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਰੱਖਿਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ ਉਰਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਓਕਲਾਹੋਮਾ 'ਚ ਤੂਫ਼ਾਨ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ

ਓਕਲਾਹੋਮਾ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜ ਓਕਲਾਹੋਮਾ 'ਚ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਤੂਫ਼ਾਨ ਤੇ ਵਾਵਰੇਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕਈ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਉੱਡ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਘਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਜਣੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਸਲ ਹੋਈ

ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਓਕਲਾਹੋਮਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਰਾਤ ਭਰ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਤੂਫ਼ਾਨ ਮਗਰੋਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਅਰਕੈਂਸਾਸ ਹੱਦ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਵਾਵਰੇਲੇ ਬਾਰੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਥਾਨਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਫੁਟੇਜ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਡਿੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲਾਈਨਾਂ, ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੰਧਾਂ, ਪਲਟੇ ਹੋਏ ਵਾਹਨ ਤੇ ਮਲਬੇ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਸਾਈਬਰ ਰਿਪੋਰਟ: ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਪਾਇਆ

ਓਟਵਾ: ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਾਈਬਰ ਧਮਕੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਸੂਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਾਈਬਰ ਬਰੈੱਟ ਅਸੈਸਮੈਂਟ 2025-2026 (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ.ਏ. 2025-2026) ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਚੀਨ, ਰੂਸ, ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਮ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਖ਼ਿਲਾਫ਼

ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ.ਏ. 2025-2026 ਰਿਪੋਰਟ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਾਈਬਰ ਖਤਰਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਸਾਈਬਰ ਸਕਿਓਰਿਟੀ (ਸਾਈਬਰ ਸੈਂਟਰ) ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟ ਹਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉਤੇ ਫਿਕਰਮੰਦੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ, ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਤਜਾਰਤ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਫਿਕਰ ਜਤਾਇਆ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਸੀ ਮਤਭੇਦ ਛੱਡ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

'ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਵੰਧ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ, ਜੋ ਕਦੇ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਸੁਰਜੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵੀ ਫਿਕਰ ਜਤਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਆਤਮ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਓਓ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਥ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਖਿੱਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਾਨਾ-ਬਾਨਾ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਵੰਧ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ

ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ 1984 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 40 ਸਾਲ ਦਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ '84 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ

ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦੱਸਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਘਟਣ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬੇਯਕੀਨੀ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਹਰੀ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਡੈਮੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਢਾਂਚਾ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਬਣ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ ਨਤੀਜੇ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਭਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਕਵੀਜ਼ਰ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ

ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਹਰੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਤਰਨਾ ਦਲ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਟੋਵੱਡ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਪਰਵਾਸੀ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਆਨਲਾਈਨ ਵੀਜ਼ਾ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਮੋਹਸਿਨ ਨਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂ.ਕੇ., ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ 'ਚ ਪਹੁੰਚਣ ਉਤੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਫਤ ਆਨਲਾਈਨ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਨਕਵੀ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ 44

ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਫ਼ਦ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਕਈ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸਥਾਨ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦਾ ਨਿਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਨਕਵੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਕੇ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ, ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਅਤੇ ਯੂਕੇ ਦੇ ਪਾਸਪੋਸਟ ਵਾਲੇ ਆਨਲਾਈਨ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 30

ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੀਸ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਹੈ। ਨਕਵੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਸ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘੇ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈ ਗਈ 20 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਫੀਸ ਭਾਰਤੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ, 9 ਨਵੰਬਰ, 2024

ਵਧਦਾ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਰੈਂਟਨ ਵਿਚ ਜੋ ਘਟਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੋਰ ਤਣਾਅ ਲਿਆਂਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਦੋ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਪਾੜਾ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਖਬਰਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਸੁਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਨਰਮਾਈ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੂਰਵਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੱਲਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਬਰੈਂਟਨ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਡੋਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸੂਈ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲ ਘੁੰਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਸਖਤ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅਜਿਹੀ ਤੋਹਮਤਬਾਜ਼ੀ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਗੱਲ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਉਪ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਮੌਰਿਸਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਢੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਸੇ ਪਹੁੰਚ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਬਰੈਂਟਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਲਝਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਤਣਾਅ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਨਿਘਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਜਦੋਂ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਭਾਰਤ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਖਬਰ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਟਣ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੀਡਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲੜੀਆਂ ਜਾਣ। ਉੱਝ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਅੰਕੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੁਝ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਅਸਰਦਾਰ ਰੋਲ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮੁਲਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਲੜੀਵਾਰ ਵੰਗ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਦੁਹਰਾਏ ਅਤੇ ਹੁਣ ਗੱਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਾਮਨ ਫੜਨ ਤੱਕ ਜਾ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਇਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਬਰੈਂਟਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਬਿਆਨ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉੱਝ, ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਰੋਸ ਅਕਸਰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ; ਇਸ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਲਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਜੀਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਿਥੇ ਯੋਗੀ ਆਦਿੱਤਿਆਨਾਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਪਾਲਾਬੰਦੀ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਲਡੋਜ਼ਰ ਨਿਆਂ ਤਹਿਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਜਬਰੀ ਘਰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਯੋਗੀ ਆਦਿੱਤਿਆਨਾਥ ਨੇ 'ਬਟੋਗੇ ਤੋ ਕਟੋਗੇ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.) ਦਾ ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁਟਤਾ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਠਾਏ ਹਨ ਕਿ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਜਿਸ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਏਕੇ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਈ ਮੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਵੜਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਫਿਰਕੂ ਏਜੰਡਾ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਸੋਟਾ ਫੇਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਹਰ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਵੇ।

ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਲ ਰਿਹਾ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਚੁਕਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਝੋਨੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਝੋਨਾ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਅਗਲੀ ਫਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਡੀ.ਏ.ਪੀ. ਖਾਦ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਜਦ ਲੋਕ ਦਸਹਿਰਾ, ਦੀਵਾਲੀ ਵਰਗੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਫਸਲ ਨਾ ਵਿਕਣ ਕਾਰਨ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਫਸਲ ਨਾ ਵਿਕਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਦੁਜਾ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦੀ ਬੀਜਾਈ ਲਈ ਡੀ.ਏ.ਪੀ. ਖਾਦ ਦਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ 'ਅੰਨਦਾਤਾ' ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 'ਜੈ ਜਵਾਨ ਜੈ ਕਿਸਾਨ' ਜਿਹੇ ਨਾਅਰੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਰੰਸੀ (ਨੋਟਾਂ) ਉੱਪਰ ਹਲ ਵਾਹੁੰਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਪਰ ਆਖਿਰ ਕਿਹੜੇ

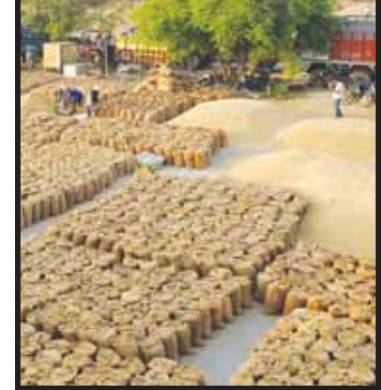
ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਪੱਤੀ
ਈਮੇਲ: n4navkiran@gmail.com

ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਉਹੀ ਕਿਸਾਨ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਝੋਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੀਮਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਝੋਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕਰੀਬ ਪੰਜ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਭਰਨ ਲਈ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਖੋਪੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਪਤ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਕਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਝੋਨਾ ਵਿਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਸ਼ੈਲਰਾਂ/ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਚੁਕਾਈ (ਲਿਫਟਿੰਗ) ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ੈਲਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਝੋਨਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਝੋਨੇ ਵਿਚ ਨਮੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਝੋਨਾ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਫਸੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਖਿਲਾਫ ਤੋਹਮਤਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 'ਡਬਲ ਇੰਜਣ' ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਗੈਰ-ਭਾਜਪਾਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਹੈ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਐੱਮ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਝੋਨਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ 'ਚ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਖਰੀਦੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਚੁਕਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ

ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਝੋਨੇ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਚੁਕਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੀ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖਰੀਦ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਵੀ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਮੁੱਖ

ਮੰਤਰੀ ਇਹੋ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ-ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਇੰਤਜਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਝੋਨੇ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਟੀਚਾ 180 ਤੋਂ 185 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਮਿਥਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁੱਢਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਤੱਕ 50 ਫੀਸਦੀ ਟੀਚਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਲੱਗਭੱਗ 90 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 43.82 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਚੁਕਾਈ ਹੋਈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਪਏ ਵਿਘਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਬਾਈ ਵਪਾਰੀ ਮੌਕੇ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਕਾਟ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਕਿਸਾਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਤੈਅ ਐੱਮ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਏ। ਕੀ ਇਹ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ? ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਐੱਮ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਨਹੀਂ ਵਿਕਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਮੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜਿਣਸ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਐੱਮ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਤਹਿਤ ਖਰੀਦ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਤੁਰ ਪਈ ਹੈ?

ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੇਕ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਵੱਢ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਾੜੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਫਸਲ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਪਛੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਝਾੜ ਉੱਪਰ ਪੈਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਢਾਈ

ਸਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਪਰ ਯੂ-ਟਰਨ ਮਾਰੇ ਹਨ। ਐੱਮ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਤਹਿਤ ਮੂੰਗੀ, ਮੱਕੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾ-ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਣੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਪਤ ਵਾਲੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੂਸਾ-44 ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੀ.ਆਰ.-126 ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਹੁਣ ਜਦ ਪੀ.ਆਰ.-126 ਦੀ ਐੱਮ.ਐੱਸ.ਪੀ. 'ਤੇ ਖਰੀਦ ਨਾ ਹੋਣਾ ਮਸਲਾ ਬਣਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੜ ਵੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਪੀ.ਆਰ.-126 ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਪਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਝਾੜ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਹੁਣ ਸ਼ੈਲਰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅੱਗੇ ਸਰਕਾਰ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਸ਼ੈਲਰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਕੁਇੰਟਲ ਝੋਨੇ ਵਿਚੋਂ 67 ਕਿੱਲੋ ਚੌਲ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੀ.ਆਰ.-126 ਕਿਸਮ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਕੁਇੰਟਲ ਪਿੱਛੇ 60 ਤੋਂ 62 ਕਿੱਲੋ ਚੌਲ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਜਾਊ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਬਣਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਫਸਲੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਲੋਕਿਨ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਫਸਲੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਣਕ-ਝੋਨੇ ਦੇ ਫਸਲੀ ਚੱਕਰ ਦਾ ਠੋਸ ਬਦਲ ਦੇਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਤੱਕ ਅਨਾਜ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਾੜੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ 5.50 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਡੀ.ਏ.ਪੀ. ਖਾਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖਾਦ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕਣਕ ਅਤੇ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੀ.ਏ.ਪੀ. ਖਾਦ ਦਾ ਕੁਝ ਸਟਾਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡੀ.ਏ.ਪੀ. ਖਾਦ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾ ਉਠਾਉਂਦੀ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਚੁਕਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਝੋਨੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਝੋਨਾ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਅਗਲੀ ਫਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਡੀ.ਏ.ਪੀ. ਖਾਦ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ। ਇਸ ਸਭ ਲਈ ਬਣਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਮੇਤ 'ਆਪ' ਆਗੂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਧਰਨੇ ਉੱਪਰ ਬੈਠਦੇ ਪਰ ਇੱਥੇ ਉਲਟਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਤਨਜ਼ ਕੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ 'ਸੜਕਾਂ ਰੋਕਣੀਆਂ ਤਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ'।

ਇਹ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਿਸਾਨ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁੱਕੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਏ ਚੋਣ ਐੱਮ-ਐੱਲਿਆਂ ਦੀ। ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਕਦੇ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਐ 'ਸ਼ਰਮੇ' ਤੇ ਜੈਲਿਆਂ' ਦੀ। ਪੈਂਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਡਾਢੀ ਰੱਖੇ ਗੁੱਬ ਕੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਬੈਲਿਆਂ ਦੀ। ਕਰਕੇ ਛੁੱਟੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗਦੀ ਅਮਲਿਆਂ-ਫੈਲਿਆਂ ਦੀ। ਗਲੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਲਈ ਫਿਰਦੀ ਏ 'ਫੌਜ' ਭਾਈ। ਮੁਫਤੀ 'ਫਕਣ-ਫਕਾਉਣ' ਦੇ ਸੌਂਕੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐ 'ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜ' ਭਾਈ!

ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਵਡਮੁੱਲੀ ਕਿਤਾਬ

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬਦਲਾਉ ਜ਼ਿਹਨੀਅਤ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਬੇਕਸੂਰ ਨੌਜਵਾਨ ਉੱਪਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਸੰਵੇਦਨਾਹੀਣ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਤੁਅੱਸਬੀ ਮੀਡੀਆ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਤਸੀਹਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣੇ। ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ' ਲਈ ਵੀ ਉਕਸਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਮੁਹੰਮਦ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਸਤੀ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ 18 ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਕਰਾਚੀ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ 18 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ
ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੁਤਾਵਾਸ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਬੀ. ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਅਣਭੋਲ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਕੇ 'ਦੇਸ਼ ਖਾਤਰ' ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ।

ਆਪਣੀ ਕਰਾਚੀ ਦੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾ ਖਿੱਚ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿਖਲਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ; ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਖੁਫੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਉਹ ਉਸ ਨੇ ਅਟਾਰੀ ਬਾਰਡਰ ਉੱਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸਖ਼ਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਭੈਭੀਤ ਹੋ ਕੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੁੱਟ ਦੇਣ ਦਾ 'ਦੇਸ਼ ਧੋਹੀ ਜੁਰਮ' ਕਰ ਲਿਆ।

ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਅਣਭੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਭਤਕ ਕੇ ਖੁਫੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਗੁਪਤਾ ਜੀ' ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗ਼ੱਦਾਰੀ' ਦਾ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। 'ਗੁਪਤਾ ਜੀ' ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟੀਆਂ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 20 ਫਰਵਰੀ 1998 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰੋਂ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖੁਫੀਆ ਤਸੀਹਾ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹਫ਼ਤਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਅਲਫ਼ ਨੰਗਾ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧੀ ਘ੍ਰਿਣਤ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਚੌਢੇ ਪਾੜੇ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਝਟਕੇ ਦਿੱਤੇ, ਨਹੁੰ ਪੁੱਟੇ ਅਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਐਮੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਨਾਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲੈ ਲਏ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਦਸਖ਼ਤ ਕਰਵਾ ਲਏ, ਬੜੇ ਸਬੂਤ ਝੂਠੀ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਵਾਈ ਅਤੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਜੁਰਮ ਮੀਡੀਆ ਕੈਮਰਿਆਂ ਅੱਗੇ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਉੱਪਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੇ 19 ਕੇਸ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੇ ਕੁਝ ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਿਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਗਰੋਹ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜ-ਫੜ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸੁੱਟਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੇਮੰਤ ਕਰਕਰੇ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ ਤਾਂ ਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਦਾ ਕਤਲ

'ਫਰੇਮਡ ਐਂਜ ਏ ਟੈਰਰਿਸਟ, ਮਾਈ ਫੋਰਟੀਨ ਈਅਰ ਸਟ੍ਰਗਲ ਟੂ ਪਰੂਵ ਮਾਈ ਇਨੋਸੈਂਸ' ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦਾ ਫਰਜ਼ੀ ਠੱਪਾ' ਨਾਮ ਹੇਠ ਛਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਵੱਲੋਂ ਨੰਦਿਤਾ ਹਕਸਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਹੱਡਬੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 13 ਸਾਲ 10 ਮਹੀਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦਰਦਨਾਕ ਦਾਸਤਾਨ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨੰਦਿਤਾ ਹਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਗਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟ 'ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹਨ' ਕਲਮਬੱਧ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਗਿਣ-ਮਿੱਥੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ।

ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿੱਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਵਾਹ ਲਾਈ ਪਰ ਵਿੱਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਬੰਦ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਬੇਵੱਸ ਅੱਬਾ ਦੇ ਸਾਲ

ਬਾਠਿਆਂ, ਕਚਹਿਰੀਆਂ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਰੁਲਦਿਆਂ ਤਣਾਓ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਰੁਖ਼ਸਤ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਕਰੂਰਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ

ਅੰਤਮ ਰਸਮਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਦਹਾਕਾ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਐਮੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੰਜੇ ਨਾਲ ਲੱਗ ਗਈ। ਅਜਿਹੀ ਬੇਵਸੀ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਮਾਂ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਜਿਗਰੇ ਤੇ ਸਿਰਤ ਨਾਲ ਝੱਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 14 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੱਬਾ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਘੰਟੇ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤੀ ਪੈਰੋਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਖੌਤੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਤੁਅੱਸਬੀ ਰਵੱਈਏ ਦੀ ਗਵਾਹ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ/ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖ਼ਬਰਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਆਮਿਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਮੁਜਰਿਮ ਬਣਾ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਟਰਾਇਲ ਚਲਾਇਆ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ; ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹਨ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ 'ਕਸੂਰੀ ਕੋਠੜੀ' ਵਿਚ ਇਕੱਲਤਾ 'ਚ ਕੈਦ

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਕੋਠੜੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕੰਬਲ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨ ਵੀ ਅੰਦਰ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਲ੍ਹ

ਕਰੂਰ ਰਵੱਈਆ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੋਇਆ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕਦਮ ਵਧ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾ ਕੇ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਉੱਪਰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਿਣੀਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫਸਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਉਸੇ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਜੱਜ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਵੀ ਬਦਲ ਗਿਆ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਮਿਰ ਨੂੰ ਕਈ ਕੇਸਾਂ 'ਚੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਾਂਡ ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਹੈ, ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਜ ਵੀ ਫਿਰਕੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਅਸਰ ਤੋਂ ਅਣਭਿੰਨ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਖੁਰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ

ਮੁਹੰਮਦ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦਾ ਫਰਜ਼ੀ ਠੱਪਾ' ਦਾ ਮੁਖੜਾ, (ਐਨ ਉਪਰ) ਮੁਹੰਮਦ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਨੰਦਿਤਾ ਹਕਸਰ।

ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਮੰਨ ਕੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਮਿਰ ਖਾਨ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦਾ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦੇ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ। ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਉਹ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਵੰਡੇ ਵੀ ਗਏ। ਵਤਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਐਲਾਨੀਆ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਟੇਟ ਅੰਗੇ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਲਾਲਤ ਝੱਲਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਧੋਹੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰਤੰਤਰ ਜ਼ਰੀਏ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕੇ ਅੰਦਰ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਬਹਾਨੇ

ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਜਨੂਨੀ ਹਜ਼ੂਮ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਟੇਟ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨਾਲ ਢਾਹ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਓ' ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

2012 'ਚ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮਿਰ ਹਿੰਦੂਤਵ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਬਣੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹ ਫਿਰਕਰਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾ ਉਸ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਖ਼ਵਾਇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਯਤਨ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਕੱਟੜ ਧਾਰਮਿਕ ਨਾ ਬਣੇ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਲਈ ਡੂੰਘਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਵੇ।

ਆਮਿਰ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੋਰ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਉਸ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੱਟੜਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੱਬਾ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ 'ਮਰਿਆ ਸਮਝ ਲਿਆ' ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਆਮਿਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਈਦ ਦੇ ਮੌਕੇ ਖ਼ਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਉਸ ਦੀ ਕੋਠੜੀ ਅੰਦਰ ਦੁੱਧ ਦੇ ਪੈਕਟ ਤੇ ਖਾਣਪੀਣ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਈਦ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਨਾ ਰਹੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਮੁੜ-ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਗੁਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿਆਂਪਸੰਦ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਕੇ ਬਦੀ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦਾ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਰੰਕੁਸ਼ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸੌਤੇ ਗਿਤਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਵਗੈਰਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਐਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਹੈ: ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਵਰਗਿਆਂ ਦੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਸਾਲ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ ਜੋ ਇਸ ਰਾਜਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਏ। ਉਸ ਦਾ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਸਕੀਲ ਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਐਨਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਫਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੱਡਬੀਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਜਾਗਰੂਕ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਕਰੂਰ ਫਿਤਰਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸੜ ਰਹੇ ਕੈਦੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਹਿਰਦ ਹੋ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਨਾ ਸੜਨਾ ਪਵੇ। ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਏਜੰਡਿਆਂ ਤਹਿਤ ਲਈ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਡੱਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਖ਼ਾਤਰ ਕਥਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆਤੰਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਦ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਣਾ ਬੰਦ ਕਰੇ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਰਵਾ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ-ਧਮਕਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਲਈ ਇਸ ਤਨਹਾ ਕੈਦ, ਬੇਕਿਰਕ ਤਸੀਹਿਆਂ, ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਉਮੀਦ ਭਰੀ ਲਮਕਾਉ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ ਆਪਣੇ ਬੇਵੱਸ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਕਚਹਿਰੀਆਂ 'ਚ ਰੁਲਦੇ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲਦੇ ਤੱਕਣਾ। ਇਕ-ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾਇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਸਿਦਕ ਦੀ ਪੱਕੀ ਦੋਸਤ ਆਲੀਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 14 ਸਾਲ ਉਡੀਕਿਆ। ਉਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਬਣੀ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵਕੀਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸੰਭਵ ਹੋਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਫ਼ੀਸ ਲਏ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ।

ਸਟੇਟ ਦੇ ਫਿਰਕੂਕਰਨ ਦਾ ਉੱਘੜਵਾਂ ਇਜ਼ਹਾਰ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੈਦੀਆਂ/ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਵੀ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਮੰਨ ਕੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਮਿਰ ਖਾਨ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦਾ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦੇ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ। ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਉਹ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਵੰਡੇ ਵੀ ਗਏ। ਵਤਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਐਲਾਨੀਆ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਟੇਟ ਅੰਗੇ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਲਾਲਤ ਝੱਲਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਧੋਹੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰਤੰਤਰ ਜ਼ਰੀਏ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕੇ ਅੰਦਰ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਬਹਾਨੇ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਰਵਾ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ-ਧਮਕਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਲਈ ਇਸ ਤਨਹਾ ਕੈਦ, ਬੇਕਿਰਕ ਤਸੀਹਿਆਂ, ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਉਮੀਦ ਭਰੀ ਲਮਕਾਉ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ ਆਪਣੇ ਬੇਵੱਸ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਕਚਹਿਰੀਆਂ 'ਚ ਰੁਲਦੇ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲਦੇ ਤੱਕਣਾ। ਇਕ-ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾਇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਸਿਦਕ ਦੀ ਪੱਕੀ ਦੋਸਤ ਆਲੀਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 14 ਸਾਲ ਉਡੀਕਿਆ। ਉਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਬਣੀ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵਕੀਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸੰਭਵ ਹੋਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਫ਼ੀਸ ਲਏ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ।

ਸਟੇਟ ਦੇ ਫਿਰਕੂਕਰਨ ਦਾ ਉੱਘੜਵਾਂ ਇਜ਼ਹਾਰ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੈਦੀਆਂ/ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਵੀ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਮੰਨ ਕੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਮਿਰ ਖਾਨ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦਾ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦੇ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ। ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਉਹ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਵੰਡੇ ਵੀ ਗਏ। ਵਤਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਐਲਾਨੀਆ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਟੇਟ ਅੰਗੇ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਲਾਲਤ ਝੱਲਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਧੋਹੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰਤੰਤਰ ਜ਼ਰੀਏ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕੇ ਅੰਦਰ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਬਹਾਨੇ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਰਵਾ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ-ਧਮਕਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਲਈ ਇਸ ਤਨਹਾ ਕੈਦ, ਬੇਕਿਰਕ ਤਸੀਹਿਆਂ, ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਉਮੀਦ ਭਰੀ ਲਮਕਾਉ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ ਆਪਣੇ ਬੇਵੱਸ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਕਚਹਿਰੀਆਂ 'ਚ ਰੁਲਦੇ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲਦੇ ਤੱਕਣਾ। ਇਕ-ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾਇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਸਿਦਕ ਦੀ ਪੱਕੀ ਦੋਸਤ ਆਲੀਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 14 ਸਾਲ ਉਡੀਕਿਆ। ਉਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਬਣੀ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵਕੀਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸੰਭਵ ਹੋਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਫ਼ੀਸ ਲਏ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ।

ਸਟੇਟ ਦੇ ਫਿਰਕੂਕਰਨ ਦਾ ਉੱਘੜਵਾਂ ਇਜ਼ਹਾਰ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੈਦੀਆਂ/ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਵੀ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਮੰਨ ਕੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਮਿਰ ਖਾਨ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦਾ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦੇ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ। ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਉਹ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਮ

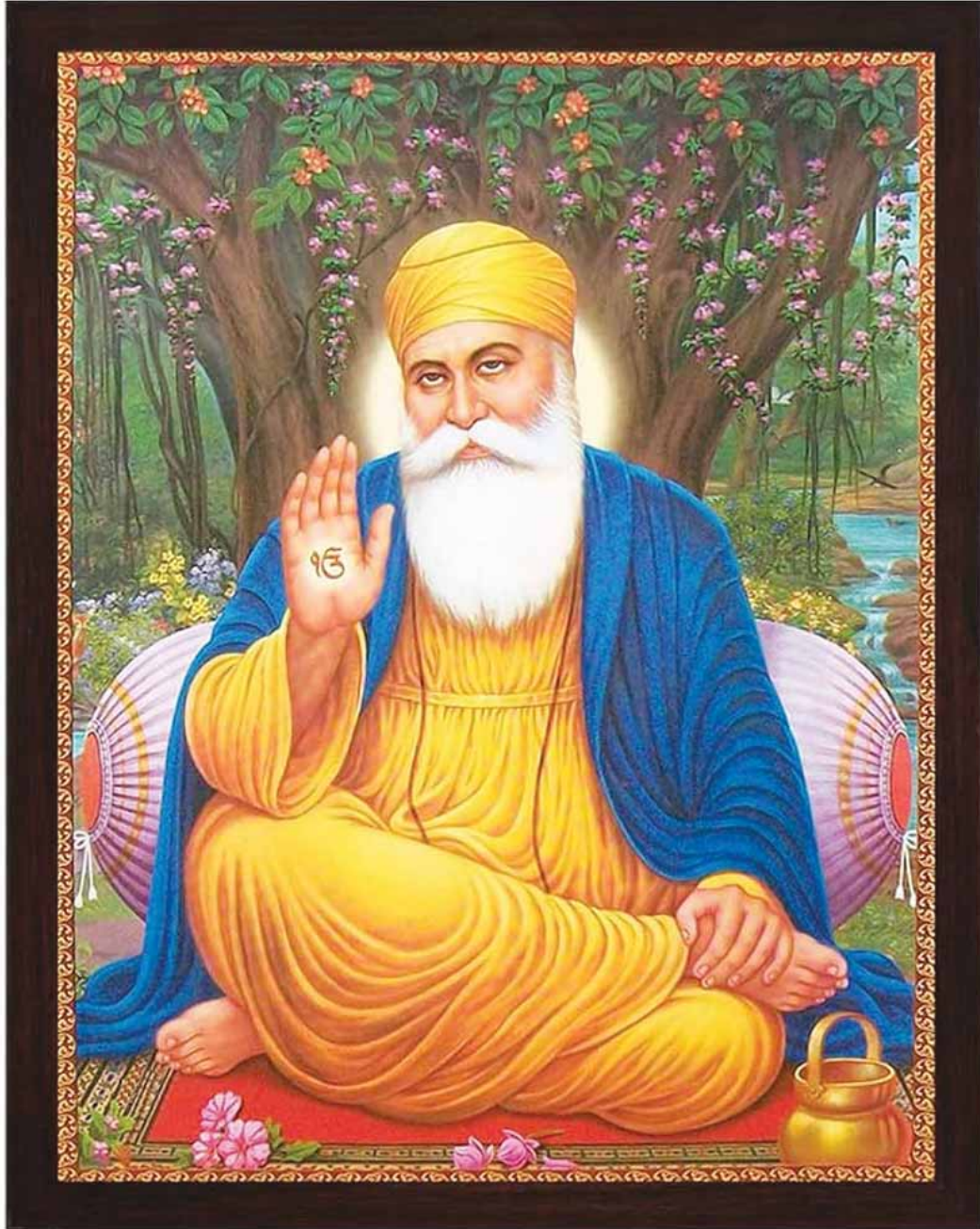

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਰਗਟਿਆ ਮਿਟੀ ਧੁੰਦ ਜਗ ਚਾਨਣ ਹੋਆ॥
ਜਿਉਂ ਕਰ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਰੇ ਛਪੇ ਅੰਧੇਰ ਪਲੋਆ॥

ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ

ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ
ੴ

ਜਗਤ ਜਲੰਦੇ ਨੂੰ ਤਾਰਣ ਲਈ, ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ
ਸੱਚ ਹੱਕ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਕੇ ਜਗਾਉਣ ਆਈ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜੋਤ ਧੰਨ
ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਵਲੋਂ: ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ
ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ।

ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ ਦਾਤਾਰ ਪ੍ਰਭ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਗ ਮਾਹਿੰ ਪਠਾਯਾ॥
ਚਰਨ ਧੋਇ ਰਹਿਰਾਸ ਕਰ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਾਂ ਪੀਲਾਯਾ॥
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਲਿਜੁਗ ਅੰਦਰ ਇਕ ਦਿਖਾਯਾ॥
ਚਾਰੈ ਪੈਰ ਧਰੰਮ ਦੇ ਚਾਰ ਵਰਨ ਇਕ ਵਰਨ ਕਰਾਯਾ॥

ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 555ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਕੁਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਆਓ, ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ,
ਅਮਨ, ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ
ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ ਦੇ
ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ
ਪਹੁੰਚਾਈਏ ਤੇ ਇਸ
ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ
ਬਣਾਈਏ।

ਵੱਲੋਂ: ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ॥

ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ

November 11th to 17th, 2024 at GURDWARA SANT SAGAR

242-25 Braddock Ave., Bellerose NY 11426. Ph. 718-343-1030

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ ਜੀ ।

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਉਦਮ ਸਦਕਾ 15 ਨਵੰਬਰ ਦਿਨ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ।

ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ 11 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 17 ਨਵੰਬਰ 2024 ਤੱਕ ਸ਼ਾਮ 5:30 ਤੋਂ 9:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸੱਜਣਗੇ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਥਾ ਵਾਚਕ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 8:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 9:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ 1:30 ਤੋਂ 2:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਥਾ ਕਰਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਮਵਰ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਗੁਰ-ਇਤਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਣਗੇ।

ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰਾਂ 14 ਨਵੰਬਰ ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 5:30 ਤੋਂ ਰਾਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਕਥਾ 11:15 ਤੋਂ 12:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਕਰਣਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਰਤੀ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

15 ਨਵੰਬਰ ਦਿਨ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪੈਣਗੇ ਉਪਰੰਤ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 2:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ। ਸ਼ਾਮ 5:00 ਵਜੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪੈਣਗੇ। ਸ਼ਾਮ 5:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 10:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਜਾਣਗੇ। 15 ਨਵੰਬਰ (ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ) ਸਵੇਰੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਆਰਭ ਹੋਣਗੇ ਤੇ 17 ਨਵੰਬਰ (ਐਤਵਾਰ) ਸਵੇਰੇ ਭੋਗ ਪੈਣਗੇ।

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਆਉਣਾ ਹੈ ਉਥੇ ਹੋਰਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਮ ਸਫਲ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰਾਂ 25 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੇਰੀਆਂ ਆਰੰਭ ਹਨ ਜੋ ਕੀ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਸ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਕੇ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਟੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 718-343-1030 ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ।

ਗੁਰੂ-ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਦਾਸ- ਭਾਈ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕ - ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ, ਬੇਲਰੋਜ਼, ਨਿਊਯਾਰਕ
Phone # 718.343.1030

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਦੇ ਟੀ. ਵੀ. ਚੈਨਲ, ਯੂਟਿਊਬ ਅਤੇ ਫੇਸਬੁਕ ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Watch LIVE on GURDWARA SANT SAGAR's IPTV Channel, YouTube Channel & Facebook Page

ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ: ਯਾਦਾਂ, ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ

ਮੇਰੇ ਜਨਮ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਜੀਆਂ ਨੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਅੰਬਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸ ਮਜ਼ਬੂਰੀਵੱਸ ਖਾਧੀ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਮੈਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਲੱਗਿਆ; ਘਰ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਜੂਨ ਮਹੀਨਾ, ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1955 ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਜਨਮ ਤੋਂ 40 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਅਖਬਾਰਨਵੀਸ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਖਬਾਰਨਵੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਸਨ। ਘਰੋਂ ਉਹ ਰਾਸ਼ਨ ਲੈਣ ਗਏ ਸਨ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਬੋਲਾ ਘਰ ਛੱਡ ਗਈ। ਹਵਾਲਦਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ
ਫੋਨ: +91-98555-01488

ਇਹ ਕਹਿ ਗਿਆ, ਸਰਦਾਰ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਛੇਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ, ਰਹਿਣ-ਖਾਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਲਉ। ਘਰ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਅਖਬਾਰਨਵੀਸੀ 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਪੈਸੇ-ਧੋਲੇ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਹਾਮਲਾ ਮਾਂ, ਪੰਜ ਜੀਆਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੈਕੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਜਣੇਪੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਨਾਨੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿਚ ਜੁਟੀ ਰਹੀ। ਉਧਰੋਂ ਵਿਹਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਦਾਲ-ਸਬਜ਼ੀ ਰਿੰਨੂਣ ਜੋਗਾ ਸੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਚਿਆ। ਅੰਬ ਕੱਟ ਕੇ ਹੀ ਦੋਹੜੇ-ਦੋਹੜੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਦੇ ਦਿੱਤੇ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਮ ਸਾਰੇ।

ਛੇ ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ (1961 'ਚ) ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮੋਰਚਾ ਲੱਗਿਆ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਅਖਬਾਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਸਾਇੰਟ ਗੰਗਾਨਗਰ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰੋਂ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰੋਂ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਘਰ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਕੁਰਕੀ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਮ ਪਰਸ਼ਾਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਤੋਂ ਆਏ। ਨਾਲ ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਚਟਨੀ। ਉਹ ਖਾਂਦਿਆਂ ਇੱਕ ਭੈਣ ਨੇ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ: 'ਪਿਤਾ ਜੀ ਵੀ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਦਿਨ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ! ਕਦੇ ਅੰਬ ਨਾਲ ਰੋਟੀ, ਕਦੇ ਮਿਰਚਾਂ ਨਾਲ।' ਮਾਂ ਅਜਿਹੇ ਗਿਲੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੀ। ਉਹਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ 'ਲੀਡਰ' ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਰਜਿਆ। ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਵੀ ਉਹ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਝੱਲ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਮੋਰਚੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ 'ਮਿਸ਼ਨ' ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਂ, ਅਖਬਾਰਨਵੀਸੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਰਹੀ। ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ 1961 ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਭੁਗਤਿਆ। ਘਰ ਕੁਰਕ ਵੇਚ-ਵੇਚ ਕੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜਾ ਵਸਿਆ। ਜੋ ਜ਼ਬਤ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮੁੜਿਆ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜੱਜ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਪੇਸ਼ੀ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸਦੀਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਚਿੱਬ ਪਾ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਮੁਕਰ ਗਈ;

'ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ।' ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਖਾਸਤ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਹੰਢਾਇਆ। ਜਿਹੜੇ ਅਸੂਲਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਚੱਕਰਵਿਊ ਵਿਚ ਫਸੇ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਧ। ਜਿਹੜੇ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਭੁਨਾਉਣਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1967 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁਨਾਇਆ ਵੀ ਖੂਬ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਪਹਿਲੇ ਵਰਗ ਵਿਚੋਂ ਸਨ; ਉਹ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਗਤ ਰਹੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਬਣਨ 'ਤੇ ਵੀ ਹਕੂਮਤੀ ਵਾਗਡੋਰ ਮਾਸਟਰ-ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬੈਰ ਮੰਗਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਂਜ ਵੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਵਜੂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨਾਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਰਹੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੂਰਵਜ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾਲੀ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸੁਹਜਮਈ ਵੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਮਾਹੌਲ ਵਿਸ਼ੈਲਾ ਬਣਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ (ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ 14 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ) 1980ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨੀਮ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਸਰਸਰੀ ਨਜ਼ਰੋਂ ਫਿਰਕੇਦਾਰਾਨਾ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੀ ਜਾਪ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੱਖਵਾਦੀ ਰੰਗਤ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਹਕੀਕਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਉਹ ਸਿੱਖ ਨੇਤਾ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਗਈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਵੱਖਵਾਦੀ ਰਾਹ ਹੀ ਦਿੱਸਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਕੂਮਤੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ 'ਹਿੰਦੀ, ਹਿੰਦੂ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ' ਦੇ ਮੁੱਦਈਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਹਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਜਾਹਿਲਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਥਾਂ ਵੇਦਨਾਗਰੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੀੜੀਆਂ-ਸਿਗਰਟਾਂ ਸੁੱਟਣਾ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਕਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੰਡਤਾ ਬਖਸ਼ੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡੀਆਂ ਵੀ ਵਧਾਈਆਂ। ਇਹ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੱਦ ਤਕ ਮੁਕਤ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। 'ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੱਕਾ' ਜਾਂ 'ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ' ਵਰਗੇ ਖ਼ਿਆਲਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਰੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹਨ।

ਅਖਬਾਰੀ ਲੇਖਾਂ-ਨਿਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲਹਿਰ ਦੀ ਘਟਨਾਵਲੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤਕ ਮਹਿਦੂਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

- ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸੰਤਾਲੀ ਵਾਲੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਨਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਤਨਾਜ਼ਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੀ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਅਣਵੰਡੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵਸੋਂ 13 ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਇਸ ਇਲਾਕੇ 'ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਮਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਕੂਮਤ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੀ।

- ਸਿੱਖ ਭਾਵੇਂ ਜਾਹਿਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਜੂਦ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ। 1920ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਨੇਤਾ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਨ, ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਜਵਾਹਰ

ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਜਾਂ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਨਾਲ ਖਹਿਣ ਤੋਂ ਇਜ਼ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। 1945 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ: 'ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਓਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਇੱਕ ਜਥੇਬੰਦਕ ਵਜੂਦ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।'

- ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ 1939 ਤੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

1945 ਵਿਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਮਗਰੋਂ 'ਸਿਖਿਸਤਾਨ' ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।'

- ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਅਪਰੈਲ 1948 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਟੀਚੇ ਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

- ਦਰਅਸਲ, ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਿੰਡੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਗੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵੰਡ ਮਗਰੋਂ ਬਹੁਤੀ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ (ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ) ਵਿਚ ਆ ਵਸੀ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਮੁੱਚਾ ਹਿਮਾਚਲ (ਕਾਂਗੜਾ ਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੇ 13 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 7 ਸਿੱਖ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੀ ਖੜੋ-ਕਿਤਾਬਤ ਜਾਂ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਿਖਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵਰਤੇ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਨਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

- ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ 1948 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਜਾਂ ਵਸੋਂਮੁਖੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਵਾਸਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਫ਼ਦ ਤਤਕਾਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰੀ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸੂਬੇ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ, ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ 5 ਮਈ 1948 ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ

ਸੂਬੇ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਰੋਲ-ਘਚੋਲਾ ਵਧ ਗਿਆ। 'ਪੈਪਸੂ' ਵਿਚ ਛੇ ਸਿੱਖ ਰਿਆਸਤਾਂ-ਪਟਿਆਲਾ, ਨਾਭਾ, ਜੀਂਦ, ਕੈਥਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ (ਗਵਰਨਰ) ਮਹਾਰਾਜਾ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪਟਿਆਲਾ) ਤੇ ਨਾਇਬ ਰਾਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜਗਤਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਪੂਰਥਲਾ) ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਧਰਮ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਪੈਪਸੂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ

ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਆਈ। ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਫਰੰਟ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਭੰਗ ਕਰ ਕੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

- ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ, ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਤੇ ਜਨਸੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਤੂਫਾਨ ਭਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੂੰ ਵੱਖਵਾਦੀ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਨੇਤਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ 20 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ ਰਹੇ।

- ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਸੈਲੇਪਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1949 ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਛੇ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਰੜੇ ਉੱਪਰ ਸਹੀ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਹੀਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਸੀਮਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਰੋਸਿਆਂ ਉੱਪਰ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਣਦੇਖੀ ਤੇ ਨਮੋਸ਼ੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

- ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੀਮ ਸੈਨ ਸੱਚਰ ਦੂਜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। ਉਹ ਤੁਅੱਸਬੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੇੜਕਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸੱਚਰ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਮੈਟਰਿਕ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਅਮ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਮੀਡੀਅਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦਾ ਡਟਵਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੱਕਦ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ 'ਹਿੰਦੀ, ਹਿੰਦੂ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਜਲਸੇ-ਜਲੂਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਬਣ ਗਿਆ।

- ਇਸੇ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ 1951 ਤੇ ਫਿਰ 1961 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖਵਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣੀ ਰਹੀ।

- 1953 ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਸੂਬਾਈ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 1954 ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੈਪਸੂ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਗ ਮੀਲ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਲੇਵੇਂ ਵਿਚ ਹਿਮਾਚਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇ। ਭਾਸ਼ਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣਾ ਫੋਕਸ ਨਰਮਦਾ ਪਾਰਲੈਮੈਂਟ ਨੂੰ ਹੀ ਬਣਾਇਆ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ) ਤੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ 1953 ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਰਾਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਰ ਲੱਗ ਗਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1956 ਨੂੰ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ੀ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਂਬੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। (ਇਸ ਰਾਜ ਦਾ ਕਰਨਾਟਕ ਵਾਲਾ ਨਾਮਕਰਨ 1973 ਵਿਚ ਹੋਇਆ) ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਬੰਬਈ ਜਾਂ ਬਾਂਬੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਮਈ, 1960 ਤੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ।

- 1955 ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਦਲ ਨੇ 110 ਸੀਟਾਂ ਲੜੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਦਲ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ 132 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਹੀ ਜੇਤੂ ਰਹੇ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਤਕਤਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਖੋਫ ਖਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਪੁਰਅਮਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 10 ਮਈ 1955 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਜਥੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ।

- ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਥਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਥਰਾਓਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਵਾਪਰੀਆਂ ਪਰ ਮੋਰਚਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਚੰਡਤਾ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਡੀਆਈਜੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ (ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬੀਐੱਸਐੱਫ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵੀ ਬਣੇ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੇ 4 ਜੁਲਾਈ 1955 ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ। ਛਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਦੀਆਂ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਜਥੇ ਰਵਾਨਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

- ਇਸ ਛਾਪੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੋਕ ਰੋਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੀਮ ਸੈਨ ਸੱਚਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ। ਉਹ ਖੁਦ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸਖ਼ਸੀਅਤ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਸਨ। ਇਸ ਮੁਆਫ਼ੀਨਾਮੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਵਫ਼ਦ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਜਨਵਰੀ 1956 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ।

- ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਕੈਰੋਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਅਕਾਲੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਆਗੂ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੈਰੋਂ ਮਾਣਮੱਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਸੁਭਾਅ ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਅੜ੍ਹਬ ਸਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਟੱਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਖਤਾਈ ਵੀ ਕਾਰਗਰ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੇ ਪਏ। ਜਨਵਰੀ 1956 ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਫਾਰਮੂਲੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸ. ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। (ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ 1962 ਤੋਂ 1967 ਤਕ ਲੋਕ ਸਭਾ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਦੁੱਖ ਬੋਲ ਕੇ ਜੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਦੱਸਿਆ...

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਵੇਂ ਐਵੇਂ ਹੀ ਦਰਦ-ਗਾਥਾ ਬੋਲ ਬੈਠਾ ਸਗੋਂ ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਦੁੱਖ ਬੋਲ ਕੇ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਦੱਸਿਆ?

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅੱਲੇ ਜ਼ਖਮ ਚਸਕਦੇ ਨੇ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਦੁੱਖ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੁੱਖ ਜਾਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿ ਦੁੱਖ ਪੁੱਛਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਤਿੜਕੇ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਨੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਤਿੜਕਣ ਦੀ ਚੀਸ ਦੁੱਗਣੀ ਕੀਤੀ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅੰਬਰ ਮੇਰਿਆਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਲੁਕਾ ਲਿਆ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਧੁੰਧਲਕੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸੂਰਜ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਹੀ ਪਿੱਠ ਕਰ ਲਈ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰਿਆਂ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਸਫ਼ਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਹਿਰਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਆਪਣਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਖਾਈਆਂ ਅਤੇ ਖੱਡੇ ਮੇਰਾ ਸਫ਼ਰ ਹੜੱਪ ਕਰ ਗਏ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਅਪੂਰਨ ਆਸਾਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀਆਂ। ਦੁੱਖ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਪੂਰਨ ਆਸਾਂ ਦਾ ਨਾਗਵਲ ਕਿਧਰੇ ਮੇਰੇ ਸੀਰਮੇ ਹੀ ਨਾ ਪੀ ਜਾਵੇ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਤਮੰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਾਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਤਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੁੱਖ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਤਪਸ ਕਾਰਨ ਧੂਣੀ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਮੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਵਿਚ ਘੁੱਟਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਚਿਹਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਉਗ ਰਹੀਆਂ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਏ ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਿਰਖਾਂ ਤੇ ਲਟਕਦੇ ਬਿਜਲਿਆਂ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਵੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤੀਲਾ-ਤੀਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਂਦਰਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਘਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿ ਬਾਪ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਲਾਏ ਅੰਬ ਦੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟੱਕ ਲਾ ਗਿਆ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਅਗਰ ਇਹ ਬੂਟਾ ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅੰਬ ਦੇ ਬੂਟੇ ਦੀ ਗਲਵੱਕੜੀ ਵਿਚੋਂ ਮਾਣੀ ਬਾਪ ਦੀ ਫੋਹ ਨੂੰ ਤਰਸ ਜਾਵਾਂਗਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਚ ਬਰੇਤੇ ਉਗ ਆਏ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਰੇਤਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਬਾਬੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫਿਰ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਿਆ ਬਣਨਗੇ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਚਾਨਣ ਲਕੀਰਾਂ ਹਨੇਰਿਆਂ ਖਾ ਲਈਆਂ। ਦੁੱਖ ਇਹ ਕਿ ਕਾਲਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਸਦਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹਮਸਾਇਆਂ ਦੇ ਸੰਗ ਰਹੀ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਬੇਖੁਦੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੈਥੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਤੋਰਿਆ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਦਾ ਇਕੱਲੇ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਸਖਸ਼ ਤਿੱਲ ਤਿੱਲ ਕਰਕੇ ਮਰ ਰਿਹਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਟੁੱਟਾ ਸੁਪਨਾ ਸਿਸਕੀਆਂ

ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਦੁੱਖ ਇਹ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਸਿਸਕੀਆਂ ਦਾ ਸੋਰ ਵੀ ਨਾ ਸੁਣ ਸਕਿਆ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਮਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਅੰਧਰਾਤੋਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਦੁੱਖ ਇਹ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਸਮਝ ਹੀ ਨਾ ਸਕੇ ਕੌਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਗਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾ ਗਿਆ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚਲਾ ਪੁਰਾਣਾ ਘਰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਦੋਹਰਤੇ/ਦੋਹਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਵਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਬਿਨ ਬੂਰੇ/ਬਾਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੀਕ ਗਿਆਨ ਦਾ ਦੀਪਕ ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੌਣ, ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪਾਕ ਫਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਹ ਪੀਣੀ ਕਰ ਗਿਆ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਨੇਰਿਆਂ ਤੇ ਜਗਦੀਆਂ ਮੋਮਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਨੇ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਮਾਰੂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਰੋਤ ਲੱਭਣ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ?

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿ ਚੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤਾ ਨੇ ਖਾ ਲਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਚਿੱਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀ ਭੁੱਬਲ ਵਿਚ ਦੱਬਿਆ ਕਿਉਂ ਨਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਧੂੰਆਂ ਤਾਂ ਉਡਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬੰਦ ਬੂਹਿਆਂ ਅੱਗੇ ਬੈਠੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਪਰਦੇਸੀ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦਿਆਂ ਆਖਰੀ ਆਸ ਵੀ ਮੁੱਕ ਚੱਲੀ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਮੋਢਾ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਬਰ ਤੇ ਬੈਠਣਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਮਿਟਣ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਹਨ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲੀਕਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪਰਵਾਜ਼ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਕਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਈ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਘਰਾਂ 'ਚ ਪਸਰੀ ਸੁੰਨ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਨੂੰ ਸਿਉਕ ਰਹੀ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਸੁੰਨ ਕਾਰਨ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇੜਾਂ ਵਿਚ ਉਗ ਆਏ ਬੋਹੜਾਂ ਤੇ ਪਿੱਪਲਾਂ ਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਰਜਰੀ ਕਰ ਦੇਣੇ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਘਰ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹਨ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਛੱਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਦੀ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਤੇ ਰੌਸ਼ਨਦਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਝਾਕਦੀ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕਰ ਦੇਣਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਉਤਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਪਲੰਘ ਤੇ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿੱਥ ਨੇ ਇਸ ਪਾਕ ਤੇ ਸੰਜੀਵ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵੱਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪਸਰੀ ਚੁੱਪ ਖਾਣ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕਿ ਘਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਚੁੱਪ ਨੇ

ਹੀ ਖਾ ਜਾਣਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਘਰ ਵਿਚ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਘਰ ਉਗ ਆਏ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਘਰਾਂ ਦੁਆਲੇ ਉਗੀਆਂ ਕੰਡਿਆਲੀਆਂ ਵਾੜਾਂ ਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਘਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਤਨਹਾਈ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਰਾਤ ਕੱਟਦੇ ਹਾਂ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਤਨਹਾਈ ਦੇ ਸੋਕ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਅੰਦਰਲਾ ਹਰਦਮ ਧੁਕਦਿਆਂ ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਖ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਪ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਵੇਲੇ ਹੀ ਹਮਸਾਏ ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਗਏ। ਦੁੱਖ ਇਹ ਆ ਕਿ ਬਾਪ ਦੇ ਬਲਦੇ ਸਿਵੇ ਸਾਹਵੇਂ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਦੇਖਣਾ ਸੀ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਪੀੜਾ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਗੈਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਕਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਮ ਭਰਦੇ ਸਨ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਪੜ੍ਹ ਸਕਿਆ। ਪਰ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੀਦਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਝਾਉਲੇ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਖ਼ਤਾ ਖਾਧੀ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤੇ ਵੀ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਅੰਦਰਲਾ ਡਰ ਜੱਗ-ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਾਤ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੀ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਗੋਂ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ ਹੋ ਕੇ ਜਿਉਣਾ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਸੂਲੀ ਤੇ ਟੰਗੀ ਰੱਖੇਗਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੁਝ ਪਲ ਲਈ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਰਖ ਹੇਠ ਰੁਕਿਆ ਤਾਂ ਛਾਂ ਹੀ ਚਲੇ ਗਈ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜਦ ਛਾਵਾਂ ਹੀ ਉਧਾਲ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਬਿਰਖੀ ਰਹਿਮਤਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਿਆਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਤੜਫਿਆ। ਪਰ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੀ ਵਾਸ਼ਪ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਬੁੱਕ ਅੰਡਿਆ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਬਾਕੀ ਰਾਹੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਟੁੱਟ ਰਹੇ ਤੇ ਸੰਬੰਧ ਬਿਖਰ ਰਹੇ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਬਿਖਰਾਅ ਦੀ ਰੁੱਤੇ ਜੁੜਨ ਦੀ ਬਚੀ-ਖੁਚੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੇ ਵੀ ਕਿਣਕਾ ਕਿਣਕਾ ਹੋ ਬਿਰਖ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ ਬਾਣੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਰਹਿ ਜਾਣੀਆਂ ਮੋਰੀਆਂ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੋਭ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਗੈਰਾਂ ਨੂੰ ਰਤਾ ਵੀ ਤਰਸ ਨਾ ਆਇਆ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਤੀਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚਾਵਾਂ ਦੀ ਧੂਣੀ ਦਾ ਸੋਕ ਉਸ ਲਈ ਇਕ ਸੌਕ ਸੀ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਸੁਗਲ ਵਿਚ ਅਗਰ ਉਸ ਦੇ ਚਾਅ ਵੀ ਰਾਖ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ?

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਦੁੱਖ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ

ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਹਾਰ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਕਿਆਸਣ ਵਾਲੇ ਹੁਣ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੀੜਤ ਹੋ ਰਹੇ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਬਦਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਸਮੋਇਆ ਨਹੀਂ। ਸਗੋਂ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬਦਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਬਲਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਬੋਲੇਤਾ ਹੀ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਲੈਣੀ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਬਦਾਂ ਵਿਚ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਨੇ ਬਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਰਤਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਬਸਤਾਂ ਹੀ ਚਾਨਣ-ਰਾਹਾਂ ਵਿਚ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਗਏ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਰਫ਼ਾਂ ਨੇ ਸਫ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸਦੀਵੀ ਸਾਂਝ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਦਾ ਕਿ ਬਲਦੇ ਸਫ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਉੱਕਰੇ ਕੋਮਲ ਹਰਫ਼ ਸਭ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਗਏ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਆਉਧ ਪਲ ਭਰ ਦੀ ਸੀ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਆਉਧ ਨੂੰ ਕੌਣ ਕਿਹੜੇ ਪਲਾਂ 'ਚ ਮਿਣਦਾ ਰਿਹਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰੁਖੀ ਦੀ ਪੀੜ ਹੰਢਾਉਣੀ ਪੈ ਰਹੀ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਯਤੀਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁੱਕਰ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਬੋਟ ਅਤੇ ਘਰ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਬਣਦਿਆਂ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹੀਂ ਜਿਉਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਉਕਤਾ ਗਈਆਂ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਦਾ ਕਿ ਸਾਹਾਂ ਵਿਚਲੀ ਕਿਤਾਬੀ-ਸੁਗੰਧ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਜਿਉਣ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ?

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਬਦ ਮਾਨਵੀ ਦਰਦ ਦੀ ਸਾਰ ਨਾ ਲੈ ਸਕੇ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮੈਂ ਹੀ ਦਰਦਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਦਾ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ 'ਚ ਭਟਕਦਿਆਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਹੀ ਟਾਲਾ ਵਟਦਾ ਰਿਹਾ। ਦੁੱਖ ਇਹ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਐਵੇਂ ਭਰਮ ਹੀ ਪਾਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਦੁੱਖ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸਗੋਂ ਦੁੱਖ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਵੀ ਕਦੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ: ਯਾਦਾਂ, ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ (ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਵੀ ਰਹੇ) ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਖਿੱਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ। ਪੈਪਸੂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ। ਹਿਮਾਚਲ ਨੂੰ ਅੱਡਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

-ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਤੇ ਹੋਰ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ (ਮੌਜੂਦਾ) ਹਰਿਆਣਾ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ 1957 ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਚੱਲਿਆ। ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਬਹੁਤ ਹੋਈ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸਵਾਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ। ਕੈਰੋਂ ਨੇ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾਇਆ, ਪਰ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਖੇਤਰੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਵੀ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ।

-ਹਿੰਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਤਕੜਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸੇ ਹੁਲਾਰੇ ਸਦਕਾ 1961 ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਉਦੋਂ ਤਕ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 67 ਹਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਜਾ ਪੁੱਜੀ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਲ੍ਹਾਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। 1962 ਵਿਚ ਚੀਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਮੋਸ਼ੀਜਨਕ ਸ਼ਿਕਸਤ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। 27 ਮਈ 1964

ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਖ਼ੈਰਖ਼ਾਰ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਮਗਰੋਂ ਕੈਰੋਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਧਾਰ ਬਹੁਤ ਤਿੱਕੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਨਬਾ-ਪਰਵਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਕਬਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨੀਅਤੀ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟਪਨਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ 14 ਜੂਨ 1964 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

- ਕੈਰੋਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਨਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। ਝੰਗ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਤਕਰੀਰਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਲੱਗੇ।

- 1962 ਤੋਂ 1965 ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਜੰਗੀ ਮੋਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਮਿਸਾਲੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਨਵੰਬਰ 1965 ਵਿਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਸਥਾਨ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਨੌਰਥ ਈਸਟ ਫਰੰਟੀਅਰ ਏਜੰਸੀ (ਨੇਫ਼ਾ) (ਹੁਣ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਐਲਾਨ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ-ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਰ ਮੱਠੀ ਪੈਣ ਲੱਗੀ।

- ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਦੁਫ਼ੇੜ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ 1961 ਤੋਂ ਹੀ ਆਰੰਭ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਦੁਫ਼ੇੜ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੰਤ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਦਰਮਿਆਨ ਮੱਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇ ਕੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ

ਇੱਕ ਦੀ ਥਾਂ ਦੋ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਣ ਗਏ। ਦੋਵਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕਦੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਭਰੋਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਮਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਅਖ਼ੀਰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਈ। ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਮੀ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਸੂਬੀ' ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ। ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਵਾਂ ਰੇਡਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਰੇਡਕਾ ਹੁਣ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

- 1967 ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾਈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸੀਪੀਆਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਸੰਘ ਦੇ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੀ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ 'ਫ਼ਿਰਕੂ' ਠੱਪੇ ਨੂੰ ਮੱਧਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਫ਼ਿਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋਟੀਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਚਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- 1967 ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸੰਤ) ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਰਹੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਮਾਸਟਰ) ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਇਸ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ।

- ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਤੇ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲੋਂ- ਨਾਲ ਰਹੀ। ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਕਿਰਸਾਨੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ। ਇਸੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਅਸਰ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਾਜ, ਮੁਲਕ ਦੇ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਪਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਹੋਰ ਖੁੱਸੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਾਲੀ ਟੀਸ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੀ। ਇਸ ਨੇ 1980ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਧੂੰਏਂ ਤੋਂ ਅੱਗ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ -ਕੁਝ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਚਾਲਾਂ ਕਾਰਨ, ਕੁਝ ਬਦਲਦੇ ਕੌਮੀ ਤੇ ਆਲਮੀ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ। ਕਈ ਸਿਆਹ ਦੌਰ ਝੱਲੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸੰਤਾਲੀ ਵਾਲੀ 'ਆਜ਼ਾਦੀ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ। ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਿੱਖ (ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ) ਸੀ, ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦਾ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਸਰੂਪ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਪਣਾ ਸਰਮਾਇਆ ਵੀ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪੂਰਬੀਏ ਤੇ ਬਿਹਾਰੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਸੋਂ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਨਬਿਆਂ ਦੇ ਕੁਨਬੇ ਨਿੱਤ ਪੰਜਾਬ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਸਣ ਲਾਈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ-ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਰਿਆਣਵੀ ਜਾਂ ਮਾਰਵਾੜੀ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝ ਲਿਆ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਅਸੀਂ ਪੂਰਬੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੌਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਮੁਹਾਲੀ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਸ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਉਥੇ 62 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਸੋਂ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਮਹਿਜ਼ 28 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਇਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਦੋ ਦਹਾਈਆਂ ਲੰਮੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕੀਤੀ ਸੀ?!

ੴ

ਪੁਛਨਿ ਗਲ ਈਮਾਨ ਦੀ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਇਕਠੇ ਹੋਈ। ਵਡਾ ਸਾਂਗ ਵਰਤਾਇਆ ਲਖਿ ਨ ਸਕੈ ਕੁਦਰਤਿ ਕੋਈ।
ਪੁਛਨਿ ਫੋਲਿ ਕਿਤਾਬ ਨੋ ਹਿੰਦੂ ਵਡਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨੋਈ। ਬਾਬਾ ਆਖੇ ਹਾਜੀਆ ਸੁਭਿ ਅਮਲਾ ਬਾਝਹੁ ਦੋਨੋ ਰੋਈ।

ੴ

‘ਰਾਜੇ ਸ਼ੀਂਹ ਮੁਕੱਦਮ ਕੁੱਤੇ’ ਆਖ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ
ਫਿੱਟ ਲਾਹਨਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੇ ਜੁਲਮਾਂ
ਪ੍ਰਤੀ ਰੱਬ ਨੂੰ ‘ਏਤੀ ਮਾਰ ਪਈ ਕੁਰਲਾਣੈ ਤੈਂ ਕੀ ਦਰਦੁ
ਨਾ ਆਇਆ’ ਦਾ ਨਿਹੋਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 555ਵੇਂ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ

ਸਮੂਹ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ
ਗਰੇਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੱਥ

ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਨਿਰਮਲ (ਨਿੰਮਾ) ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

‘ਪੰਜਾਬੀ’ ਸਿਰਫ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ, ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਲਿਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ, ਭੋਜਨ, ਕਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ‘ਪੰਜਾਬੀ’ ਅਖਵਾਉਣ ਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਕਿੱਤੇ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਕਿੱਤੇ, ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ

ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਹੋਂਦ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਰੱਖਣਾ ਹਰੇਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਅੰਤਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ
ਫੋਨ: +91-98889-21290

ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ- ਉਹ ‘ਪੰਜਾਬੀ’ ਹੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਹਿਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਰਵੋਤਮ ਹੈ; ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਕਿੱਤੇ, ਕਬੀਲੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੂਚੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਨੀਤੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖਿੱਤੇ ‘ਪੰਜਾਬ’ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਵੀ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਆਦਿ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸਗੋਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਇੱਕ ਮੁਲਕ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਛਾਣ ਸਰੋਤ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਵੱਲ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਾਂਗੇ। ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਬੁੱਧੀ ਨੇ ਸਾਇੰਸ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੇਵਲ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਧਿਅਮ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਖਾਸਕਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਹਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰੀ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵੀ

ਤਰਜਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸਗੋਂ ਘਰ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਗੁਣਕਾਰੀ ਮੰਨਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਉਪਰਾਲੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹੀ ਤਵੱਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਖੜੋਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ।

ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੱਜ ਇਹ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਚੈਚੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਘਿਸੇ ਪਿੱਟੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਰਤਾਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਮ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਾਸਕਰ ਆਈ.ਏ.ਐੱਸ., ਆਈ.ਐੱਫ.ਐੱਸ. ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਰਚਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ’ਚ ਮੁਹਾਰਤ ਮੁੱਢਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਲਿੱਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨੀ ਆਉਣ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜਾਏ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਸਵਾ ਗਿਆਰਾਂ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਚਮੁੱਚ ਲੋਕ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੇ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਸਗੋਂ ਮਗਰਲੀਆਂ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਅਤੇ ਆਉਂਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਇਹ ਬੱਚੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਅਦਬ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਇਜ਼ਾਫਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ।

ਮੁੱਖ ਪਛਾਣ ਸਰੋਤ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਵੱਲ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਾਂਗੇ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ ‘ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ’ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ ’ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 16 ਨਵੰਬਰ 2024 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-664

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਹੈ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਹੈ, ਹਡਸਨ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਖੜ੍ਹਾ ਲਿਬਰਟੀ ਪਾਰਕ ਹੈ। ਫਰੀਡਮ ਟਾਵਰ ਦੇ ਸਾਹਵੇਂ ਅਕਾਸ਼ ਛੋਂਹਦੇ ਮੁਨਾਰੇ ਦਿਸੇ, ‘ਕੱਠੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦਿਸੇ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-662

ਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬੜੀ ਪਿਆਰੀ, ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ। ਤਾਂਹੀਉਂ ਮੋਢੇ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਬੈਠੀ, ਕਿੰਨੀ ਮਸੂਮ ਜੱਗੋਂ ਨਿਆਰੀ। -ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਧੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਦਿਲ ਦਾ ਟੋਟਾ ਵਿੱਚ ਵਿਹੜਿਆਂ ਰੋਣਕ ਲਾਵਣ। ਹੁੰਦੀਆਂ ਇਹ ਤਾਂ ਖੰਭੋਂ ਹੋਲੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਪਰ ਟੱਪੀ ਜਾਵਣ। ਬੇਕਵਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਲਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉੱਪਰ ਬੱਲੇ ਲਾਡ ਲਡਾਵਣ। -ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ

ਧੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਘਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ, ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਨ ਤਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਨੇ। ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਹੋਣ, ਫਿਕਰ ਆ ਘੇਰ ਲੈਂਦੇ; ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਣ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਅੱਖੀਂ ਸ਼ਰਮ ਰੱਖਣ, ਲਾਜ ਸਾਂਭ ਰੱਖਣ; -ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ

ਭਾਰੀ ਜੱਗ ਨੇ ਵੀ ਪਾਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਦਾਜ ਲਾਜ ਕਾਰਨ ਕਾਇਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ, ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਇਹ ਜੰਮਦੀਆਂ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ, ਤਾਰੀਖ ਭੋਗਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਨੇ। ‘ਨਾਕਾਮ’ ਰੱਬ ਸੱਚਾ ਵੀ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਸੰਸਾਰ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ। -ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ‘ਨਾਕਾਮ’

ਬਚਪਨ ਹੁੰਦਾ ਬੇਫਿਕਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਮੌਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ। ਮੋਢਿਆਂ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਬੈਠਣਾ ਬਾਪੂ ਦੇ ਸੁਹਾਰਤਾਂ ਕਰਦੇ ਸੀ ਰੱਜ ਕੇ। ਭੁੱਲਦੇ ਨਹੀਂ ਉਹ ਦਿਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅੱਖੇ ਵੇਲੇ ਲੰਘਣ ਹੱਸ ਕੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਵਰਗੀ ਸੇਵਾ ਹੁੰਦੀ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਭਾਵੇਂ ਲੰਘਾਉਣ ਫਾਕੇ ਕੱਟ ਕੇ। -ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ

ਬਾਪੂ ਚੁੱਕ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਘਨੇੜੀ ਮੇਲੇ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਬੱਚਾ ਹੋ ਉਚਾ ਉਚਾ ਜੋ ਅਨੰਦ ਸੀ ਮਾਣਦਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਸੇ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦਾ। ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਸਿਰ ਫੜ ਚੜ੍ਹ ਮੋਢਿਆਂ ‘ਤੇ ਹਲਕੀ ਹਲਕੀ ਮਾਲਿਸ ਕਰਦਾ ਕਰ ਤੋਤਲੀਆਂ, ਕੱਚ ਕੁਤਕਤਾਰੀਆਂ ਹਸਾ ਹਸਾ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਮੁਗਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਬੱਚਾ ਭਾਵੇਂ ਅਣਭੋਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਬਾਪੂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਰਾ ਬਕੇਵਾਂ ਲਹਿ ਜਾਂਦਾ। -ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ

ਰੂਹ ਮੇਰੀ ਬੇਚੈਨ ਹੈ ਤੇਰੇ ਲਈ
ਕੁਕਨੂਸ ਦੀਪਕ ਰਾਗ ਨੂੰ ਅੱਜ ਗਾਏਗਾ

ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਕਦਮ

ਰਾਖ ਹੀ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਅੰਜਾਮ ਹੈ
ਕੁਕਨੂਸ ਦੀ ਇਸ ਰਾਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ
ਰੱਜ ਕੇ ਅੰਬਰ ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਰੋਏਗਾ
ਫਿਰ ਨਵਾਂ ਕੁਕਨੂਸ ਪੈਦਾ ਹੋਏਗਾ
(ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ)

ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ
ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚਲੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ
ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕੁਕਨੂਸ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਇਹ
ਇਕ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਪੰਛੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਚਿਤਾ

ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਲਾਸਾਨੀ ਜ਼ਿਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਰਿਟਾ.)

ਆਪ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬੈਠ
ਕੇ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖੰਭ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਬਲ ਉਠਦੇ ਨੇ ਤੇ
ਉਹ ਇਸ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਚਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਬਾਰਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ
ਦੀ ਰਾਖ ਵਿਚੋਂ ਨਵੇਂ ਕੁਕਨੂਸ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ
ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਛੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪੇ
ਹੀ ਆਪਣੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਵਿਚੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਜਨਮ ਲੈ ਲੈਂਦਾ
ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਐਰੀਜੋਨਾ
ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਫੀਨਿਕਸ ਆਉਣ ਦਾ ਸਬੱਬ
ਬਣਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਕਨੂਸ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀਆ
ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜਾਗ ਉਠਿਆ ਹੈ।

ਸਬੱਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ
ਵੀਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਨੌਜਵਾਨ' ਦੀ ਬੇਟੀ
ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਬਨਮਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨੇ ਫੀਨਿਕਸ ਦੀ
ਗ੍ਰੈਂਡ ਕੈਨੀਅਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪੀ ਐੱਚ ਡੀ
(ਡਾਕਟਰ ਆਫ ਨਰਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਕਟਿਸ) ਦੀ
ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੀ
ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਸੈਰੇਮਨੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ
ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

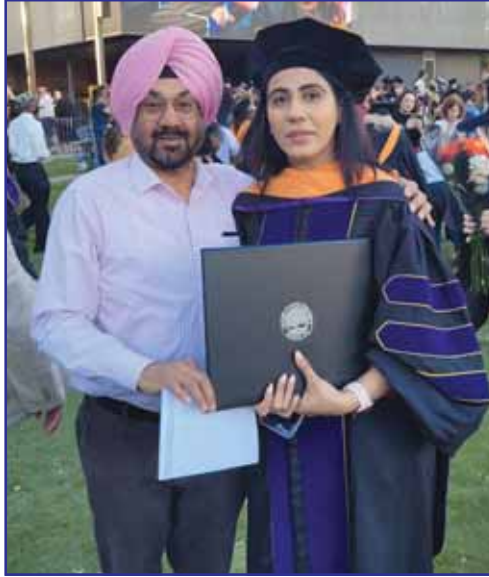
ਕੈਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਸੈਰੇਮਨੀ ਗ੍ਰੈਂਡ ਕੈਨੀਅਨ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਫੀਨਿਕਸ ਵਿਚ 18 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ
ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਅਸੀਂ 17 ਅਕਤੂਬਰ
ਨੂੰ ਹੀ ਫੀਨਿਕਸ ਏਅਰਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।
ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਉਬਰ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਹੋਟਲ
ਹੈਮਿਲਟਨ ਪਹੁੰਚੇ। ਬੌਤਾ ਸਮਾਂ ਰੈਸਟ ਕਰ ਕੇ
ਬੈਠੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਨਡਾਲੇ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ
ਹੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਸਾਡੇ
ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ
ਹੋਟਲ ਬੁੱਕ ਕਰਾਉਣ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਹਰ
ਕੀਤੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੈਣ-ਬਸੇਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਦੂਰ ਹੈ ਤੇ ਇਥੋਂ ਦੀ ਰੁਝੇਵਿਆਂ
ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦਿਆਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਦੇਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਾ
ਸਮਝਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲ
ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ।

ਸੱਚਮੁਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਣ,
ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਵਸਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਹੱਕ ਸੱਚ
ਦੀ ਕਰਨ ਕਮਾਈ ਨਾਮ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਉਂਦੇ
ਨੇ। ਸੋਢੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ
ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ
ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਵੱਸ
ਗਏ ਨੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ
ਦੇ ਕਸਬਾ ਨਡਾਲਾ ਵਿਚ ਸੋਢੀ ਟ੍ਰੇਡਰਜ਼ ਦੇ
ਨਾਮ ਹੇਠ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੀ ਇੰਨ੍ਹਾ

ਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਟਿਪ ਐਂਡ
ਟਿੱਕਾ' ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਉਚੇਚ ਨਾਲ ਖਾਣਾ
ਖੁਆਇਆ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਹਰਦੀਪ ਭਾਅ ਜੀ ਦੇ ਬੇਟੇ,
ਨੂੰਹ, ਤੇ ਪੋਤਾ-ਪੋਤੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ।
ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ-ਸਤਿਕਾਰ
ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਭਾਅ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਪ੍ਰਿੰਸ
ਪੰਨੂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਣ
ਲੈ ਗਏ। ਭਾਅ ਜੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੁਭਾਅ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਲਾਪਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਅਨੰਦ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ

ਪਾਉਂਦਿਆਂ। ਫਿਰ ਭਾਅ ਜੀ ਹਰਦੀਪ ਦੇ ਛੋਟੇ
ਭਰਾ ਡਾ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਏ। ਬਾਹਰੋਂ ਛੋਟਾ ਰਾਜਸਥਾਨੀ
ਘਰਾਂ ਵਰਗਾ ਲਗਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਅੰਦਰੋਂ ਪੂਰਾ
ਮੱਹਲ ਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕਮਰੇ ਤੇ

ਫ਼ਰਨੀਚਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ
ਹੋਇਆ।

ਡਾ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਨੂੰ ਘੁਮਾਣ-ਫਿਰਾਣ
ਲੈ ਗਏ। ਸਮਾਂ ਭਾਵੇਂ ਬੌਤਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ।
ਬਹੁਤ ਵਡੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਤੇ ਨਾਲ ਆਏ ਗੈਸਟਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-
ਵੱਖਰੇ ਗੇਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਐਂਟਰੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਚਾਰ-
ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੋਵੇਗਾ। ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ

ਵਾਲੇ ਵੀ 600-700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਣਗੇ।
ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਟੇਜ ਸੀ। ਵਿਚਕਾਰ
ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਟੂਡੈਂਟ ਕਾਲੇ
ਕੈਪ ਅਤੇ ਗਾਊਨ ਪਾਈ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲੱਗ
ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਜ਼ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ

ਵੱਡਾ ਦਰਬਾਰ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਾਲੇ ਗਾਊਨ ਪਾ ਕੇ ਬੈਠੇ
ਹੋਣ। ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਗੈਸਟਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਲਈ
ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਵੱਲ ਬੀਏਟਰ ਵਾਂਗ ਸੀਟਾਂ
ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸਟੇਜ ਦੇ
ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ
ਡਾਕਟਰੇਟ (ਪੀਐੱਚਡੀ) ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ
ਵਾਲੇ ਬਿਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ
ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਤੇ ਫਿਰ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਵਾਲੇ
ਸਟੂਡੈਂਟ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ
ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਵੇਖ ਮੇਰਾ ਸਿਰ
ਮਾਣ ਨਾਲ ਉਚਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੂਰੇ ਹਾਲ
ਵਿਚ ਇਕ ਮੈਂ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦਸਤਾਰ ਧਾਰੀ
ਬੈਠੇ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ।
ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਯੂ ਐਸ ਏ ਦੀ
ਇਸ ਨਾਮਵਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪੀ ਐੱਚ
ਡੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤਹਿ
ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਧੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ
ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ ਉੱਥੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ
ਮਾਣ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਸ਼ਬਨਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਰਸਰੀ ਜਮਾਤ
ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਬੱਗੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ
ਰੋਂਦੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡਾਂ
ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗੀਆਂ। ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ
ਕੋਈ ਟਾਂਵਾ ਟਾਂਵਾ ਬੱਚਾ ਹੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ
ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵੀ ਖੁੰਬਾਂ ਵਾਂਗ
ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਬੱਸਾਂ
ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ
ਵੀ ਜਲੰਧਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਹਰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਬੱਸ
ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

ਸਮਾਗਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆ

ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਡੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਹੋਰ ਵੱਧ ਰਹੀ
ਸੀ। ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਗੀਤ
ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਨਾਲ ਹਾਲ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗਾ। ਗੀਤ ਖਤਮ
ਹੁੰਦਿਆਂ ਹਾਲ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਹਾਲ
ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ,
ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਆਪਣੇ ਫੈਕਲਿਟੀ ਮੈਂਬਰਜ਼
ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਆਏ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ
ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਦਰਜਾ-ਬਦਰਜਾ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ।
ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਨਥਮ
ਗਾਇਆ। ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੰਗੀਤਕ
ਧੁਨਾਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਹਰ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ
ਝੁਮ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਲਗੀਆਂ
ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੇ ਸਵਾਗਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਬਹੁਤ
ਹੀ ਥੋੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਮਿੰਟ
ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਨਾਲ ਆਏ
ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਫਿਰ ਨਾਲ ਹੀ
ਡਿਗਰੀਆਂ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰਸਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।
ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਫਰਕ ਜੋ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ
ਆਪਣੇ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਲੰਬੀ ਚੌੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਭਰੇ ਬੋਲ ਬੋਲੇ।
ਹਰੇਕ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ
ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਕੋਚਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ
ਬੋਲਿਆ। ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁੰਡਿਆਂ
ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ।
ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਕੋਈ 15 ਤੋਂ 20
ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ
ਹਰ ਦੇਸ਼, ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ
ਸਰਦਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਕਿਉਂ
ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਧੀਆਂ
ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਜਦੋਂ ਕਿ ਧੀਆਂ ਨੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ
ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਦੇ ਝੰਡੇ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੇ। ਸੋ ਆ
ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਕੇ
ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਈਏ। ਜੇ ਫਿਰ ਧੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ
ਨੇ ਹਰ ਮੈਦਾਨ ਫ਼ਤਿਹ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਧਦੇ
ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੂਰਯ ਪ੍ਰਗਟੇ, ਦਹਿਦਿਸ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਯਾ॥
ਪਰਮ ਅਨੰਦ ਮੋਖ ਤਿਸ ਪਲਾਈ, ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਦਾਸ ਭਯਾ॥

ਮੇਰੀ ਮੰਗੀ ਹਰ ਦੁਆ ਲਈ
ਤੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋ'ਜੇ
ਇੰਨੀ ਕੁ ਮਿਹਰ ਕਰ ਮੇਰੇ ਮਾਲਕਾ
ਕਿ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਹੀ, ਮੇਰੀ ਰਜ਼ਾ ਹੋ'ਜੇ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ
ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 937-206-4674

ਮੇਰੀ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸੀ ਮੈਨੂੰ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਹੜੇ ਏਨੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉੱਝ ਵੀ ਮੈਂ ਚੰਗਾ ਪਾੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਾਵਲ ਵੀ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੜ੍ਹੇ। ਬੋੜੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪੜ੍ਹ ਲਏ ਸਨ ਤੇ ਵੱਡੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਆਪਣੇ ਹਮਜ਼ਮਾਤੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਆਇਆ ਸਾਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਲਿਖ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵੀ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਫੇਰ ਵੀ ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣੂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹੱਥ ਲੱਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੰਵਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਰਚਿਤ Bravehearts of Punjab (ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਰਮੇ) ਹੈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ। ਦੂਜੀ ਜ਼ੰਬੀਲ-ਏ-ਰੰਗ ਹੈ। ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਮਛਾਣਾ ਦਾ ਉਰਦੂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ। ਤੇ ਤੀਜੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ 'ਖੂਨਦਾਨ-ਅੰਗਦਾਨ', ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ। ਇਹ ਲੇਖਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕਦੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਵੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਦੀ ਕੋਈ ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਜੇ ਕੰਵਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੈ ਤਾਂ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਮਛਾਣਾ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਬਠਿੰਡਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਛਾਣਾ ਦਾ ਵਸਨੀਕ। ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਐਮ.ਡੀ.ਓ. ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਬਲੱਡ ਟਰਾਂਸਫਿਊਜ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੈ ਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣਾ। ਇਸ ਵਿਕੋਲਿਤਰੇ ਮੇਲ ਸਮੇਲ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ 'ਜ਼ੰਬੀਲ-ਏ-ਰੰਗ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਰਮੇ
ਕੰਵਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੁਸਤਕ Bravehearts of Punjab ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਰਮਵੀਰ ਚੱਕਰ, ਅਸ਼ੋਕ ਚੱਕਰ, ਮਹਾਵੀਰ ਚੱਕਰ, ਤੇ ਕੀਰਤੀ ਚੱਕਰ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ਼ੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਯੋਧੇ ਦੀ ਮਨੋਭਾਵਨਾ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 121 ਪਰਉਪਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦਾ ਜੀਵਨ

ਬਿਉਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਹਨ।
ਤਿੰਨ ਦਸੰਬਰ 2023 ਨੂੰ ਮਿਲਟਰੀ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸੁਖਨਾ ਝੀਲ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਹੋਈ ਇਸ

ਕੰਵਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਪੁਸਤਕ ਦਾ 'ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਕਸੌਲੀ' ਵਿਖੇ ਵੀ ਉਚੇਚਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖਾਉਣ ਗਈ ਤਾਂ ਓਥੋਂ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਮੈਡਮ ਸਿਮੀ ਮੁਡਗਿੱਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਤਾਰਾਮੰਡਲੀ ਦੀ ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਵਿਖਾਈ ਜਿਹੜੀ ਸੁਤੰਤਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਪਨਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸੱਤ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ।

ਕੰਵਲਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਉਚੇਚਾ ਲਗਾਓ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਡਾਕਟਰ ਜੇ. ਐਸ. ਚੀਮਾ ਤੋਂ ਉਚੇਚੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ। ਲੇਖਿਕਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਹਸਤੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਐਨ ਬਰਾਬਰ ਉਸ ਦੀ ਮਨੋਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੱਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਜਾਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤਿੰਨ ਰੰਗ

ਇਹ ਰਚਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ।

ਜ਼ੰਬੀਲ-ਏ-ਰੰਗ
ਉਰਦੂ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਮਛਾਣਾ ਦਾ ਉਰਦੂ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਚੰਭਾ ਵੀ। ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿਹੜਾ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਵਿਚ ਮੰਟੋ, ਬੇਦੀ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਵਰਗੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਉਰਦੂ ਦਾ ਰੰਗ ਨੁਮਾਇਆਂ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਗੁੜ੍ਹਾ ਤੇ ਸੁਧ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਰਦੂ ਖਬਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੁਣ-ਸੁਣ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।
ਉਲ ਉਮਦੀ ਅਫਸਾਨਾ ਨਿਗਾਰੀ ਵਿਚ ਸਰਲਤਾ, ਸਹਿਜ ਤੇ ਸੁਹਜ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਮਛਾਣਾ

ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਅਚੰਭੇ ਵਾਲਾ ਮੌੜ ਦੇਣਾ ਉਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸਲੀਕਾ ਵੀ। ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਿਸਦਾ ਡਾਕਖਾਨਾ ਵੀ ਖਾਸ ਹੀ ਏਨੀ ਮੁਹਾਰਤ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।
ਉਸਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ

'ਜ਼ੰਬੀਲ-ਏ-ਰੰਗ' ਦੇ ਰਾਜੂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਮਲਕੀਤ ਰੋਡ ਬਠਿੰਡੇ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਜਿਗਰਪਾਰੇ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪੇ ਚੰਗੇਰੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਲੇਖਕ 'ਅਜੀਤ ਰੋਡ ਬਠਿੰਡਾ' ਨਾਂ ਦੇ ਅਫਸਾਨੇ ਰਾਹੀਂ ਅਜੋਕੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘਟੀਆ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿ ਜੀ ਸੀ ਵਿਮਨ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਸਿਆਲਕੋਟ, ਦੀ ਸ਼ੁਗੁਫਤਾ ਫਿਰਦੌਸ, ਮੌਲਾਨਾ ਆਜ਼ਾਦ ਨੈਸ਼ਨਲ ਉਰਦੂ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੇ ਫਿਰੋਜ਼ ਆਲਮ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਗਜ਼ਨਫਰ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਡਾ. ਨੂਰਅਲਾ ਮੀਨ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਤਾਸਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ 'ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ 2024 ਪੁਰਸਕਾਰ' ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ਼ਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਨਕਸ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਪਾਠਕ ਉਸਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਿਅਰ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਰਦੂ ਦਾ ਮੁਸਾਫਰ ਹੈ ਸਹੀ ਪਹਿਚਾਨ ਹੈ ਸਿਕੀ

ਜਿਸ ਰਾਹ ਸੇ ਗੁਜਰਤਾ ਹੈ ਸਲੀਕਾ ਛੋੜ ਜਾਤਾ ਹੈ।

ਜਿਉਂਦੇ-ਜਿਉਂਦੇ ਖੂਨਦਾਨ : ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੀਰਦਾਨ

ਖੂਨਦਾਨ ਤੇ ਅੰਗਦਾਨ ਦਾ ਮੱਹਤਵ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਖੂਨਦਾਨ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਡਰ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕੇ ਹੀ ਨਵਿਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ 1925 ਤੋਂ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਵੰਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਵਸੋਂ ਏਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਪੰਜਾਹ ਲੱਖ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ, ਇੱਕ ਲੱਖ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਜੀਵਤ ਵਿਅਕਤੀ ਖੂਨ, ਖੂਨ ਦੇ ਤੱਤ, ਬੋਨ ਮੈਰੋ, ਗੁਰਦੇ, ਜਿਗਰ, ਪੈਨਕਰੀਆਜ਼, ਫੇਫੜੇ, ਅੰਤੜੀਆਂ, ਚਮੜੀ, ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਿਆਂ ਦਾਨੀ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਦਾ ਪਰ ਲੋੜਵੰਦ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 91-98157-78469
Sandhugulzar@yahoo.com

ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਿਹਾਸ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖੂਨ ਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਕੇ, ਖੂਨਦਾਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਤੇ ਲਾਭ ਵੀ ਦੱਸੇ ਹਨ ਤੇ ਖੂਨ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵੀ ਖੂਬ ਨਿਤਾਰ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੋਨ, ਮੈਰੋ, ਜਿਗਰ ਤੇ ਪੈਨਕਰੀਆਜ਼ ਟਰਾਂਸਪਲਾਟ ਸਮੇਤ।

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮਾਨਵ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿਚ ਵਗ ਰਹੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਤੋਹਫਾ ਦਰਸਾ ਕੇ ਸਰੀਰਕ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹਿਲਾ ਜਾਂ ਮਰਦ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਣ ਤੇ ਫਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਸਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣ ਹਿੱਤ ਮਰਹੂਮ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਉਲੰਪੀਅਨ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਦਾਨ ਲਿਖ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਵੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਸਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ। ਜੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਲਿਬ ਦੇ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀਅ ਖੂਨ ਦਾਨ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਿਅਰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖਣਾ। ਜਿਉਂਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਖੂਨਦਾਨ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੀਰਦਾਨ ਕਰੋ ਤੇ ਜੱਸ ਖੱਟੋ!

ਅੰਤਿਕਾ
ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਲਿਬ।
ਹੁਏ ਮਰ ਕੇ ਹਮ ਜੋ ਰੁਸਵਾ, ਹੁਏ ਕਿਓ ਨਾ ਗ਼ਰਕ ਏ ਦਰਿਆ
ਨਾ ਕਭੀ ਜਨਾਜ਼ਾ ਉਠਤਾ, ਨਾ ਕਹੀ ਮਜ਼ਾਰ ਹੋਤਾ

ਐਸਿਡਿਟੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਨੇ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ। ਉਹ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਤੇ ਕੈਨਬਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਤੰਬਰ, 2023 ਨੂੰ ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਿਖਾਇਆ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਐਸਿਡਿਟੀ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਪਰ 20 ਦਿਨ ਦੀ ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ

ਗੁਰਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਿਹਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੁੜ ਕੈਨਬਰਾ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਿਖਾਉਣ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦਵਾਈ ਬਦਲ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਿਡਨੀ ਵਿਖੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਲਵੋ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੇਸ ਦੀ ਡਿਟੇਲ ਉਥੇ ਈਮੇਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। 10 ਅਕਤੂਬਰ, 2023 ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 25 ਜਨਵਰੀ 2024, ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਕੈਨਬਰਾ ਤੋਂ ਸਿਡਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਆਓ, ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਕੰਸਲਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ 350 ਡਾਲਰ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਬੇਟੇ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ਾਨ ਸੀ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਨੇ ਤਰੀਕ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ?

ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦਾ ਸਿਹਤ ਸਿਸਟਮ

ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਇਥੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਲੈਂਦੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਤਨ, ਭਾਰਤ, ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਚਲੀਏ। ਬੇਟੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਇਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਦੂਜੇ ਜੇਕਰ ਇਕ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਏਗਾ। ਸੋ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਬਾਰੇ ਉਡੀਕਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਬੀਤ ਗਏ। ਸਿਹਤ ਵਿਗੜਦੀ ਵੇਖ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਐਨ. ਐਸ. ਡਬਲਿਊ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰ ਕੇ ਅਲਟ੍ਰਾਸਾਊਂਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਫੂਡ ਪਾਈਪ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਸੁੰਗੜ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ Gastroenterology/Achalasia ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਜਦੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਲਚਵੱਸ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਉਪਰੰਤ ਤੁਰੰਤ ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭੋਜਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਚਦਾ ਨਹੀਂ। ਭੋਜਨ ਨਾਲੀ ਵਿਚ ਗੈਸ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬੱਚੇ ਆਮ ਹੀ ਉਲਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕੇਸ ਕੈਨਬਰਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਡ ਵਿਚ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ 5 ਐਮ ਐਮ ਦੀ ਪਾਈਪ ਪਾ ਕੇ ਤਰਲ ਭੋਜਨ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰ

ਡਾਕਟਰ ਇਥੇ ਕੈਨਬਰਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਿਡਨੀ ਦੇ ਸੇਂਟ ਜਾਰਜ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਨੱਕ ਵਿਚ ਪਈ ਪਾਈਪ ਸਮੇਤ ਸਾਨੂੰ 6 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

19 ਜਨਵਰੀ 2024 ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਸਿਡਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿੱਡ ਵਿਚ ਪਾਈ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਪਾਈਪ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਿਡਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਕਿਸਮਸ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ 'ਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਉਸਨੇ ਹੀ ਦੇਣੀ ਹੈ। 15 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਿਡਨੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਮੇਲ ਆਈ ਕਿ 20

ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਚਲੇ ਹੁਣ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਬੁੜ੍ਹ ਚਿਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਵਲ ਬਿਓਪਸੇ ਕਰ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਘਰੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ

ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਬੇਟੇ ਦਾ ਭਾਰ 95 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 74 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਾਯੂਸ ਸਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਬਿਓਪਸੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਹੀ ਸੀ। ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ 28 ਫਰਵਰੀ 2024 ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਮੁੜ ਹਸਪਤਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫਾਰਮ ਜਿਹੜਾ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਭਰਪੂਰ ਸੀ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਲਏ।
ਆਖਿਰ, ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰੀਕ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ

, 2024, ਮਿਲ ਗਈ। ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਬੇਟੇ ਕੋਲ ਛੱਡ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਬੇਟੇ ਦਾ ਗੋਰਾ ਗੁਆਂਢੀ ਉਸਦੀ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕਰਨ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਇਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵਿਵਸਥਾ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਘਰ ਤੋਂ 300 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਬੇਟੇ ਦਾ ਇਲਾਜ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 10 ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਇਲਾਜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗੋਰੇ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਬੇਟਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਿਮਾਰ ਹੀ ਗਲਤ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਵਾਸੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਛੁੱਟੀਆਂ 'ਤੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਬੀਚਾਂ ਤੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਸੀਰੀਅਸ ਹੋ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇੰਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਲਗਭਗ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਿਸਟਮ ਤਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਬੇਟਾ ਹੁਣ ਠੀਕ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਭਾਰਤ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਕਿਆ ਹੀ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦਾ ਸਿਹਤ/ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਆਇਆ ਨਿਘਾਰ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਹੈ? ਜਾਂ ਭਾਰਤ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਂਗ ਇਹ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਨਿਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੱਕੇ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਮੇਰਾ ਭਰਾ, ਮੇਰਾ ਭਤੀਜਾ

ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਮਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਧੀ-ਪੁੱਤ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ ਅੰਦਰ ਇੱਕੋ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਖੂਨ ਦੌੜਦਾ ਹੈ। ਕਮਾਏ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਅਪਣੱਤ, ਮੋਹ, ਹਮਦਰਦੀ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰੋਲ ਬੇਗਰਜ਼ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖਰੀਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਇਹ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਖਿੱਚ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਹਿਜ-ਭਾਅ ਹੀ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਬਣੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਦੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਆਪਣੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਦੋ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੈ ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ, ਜੋ ਮੇਰਾ ਖੂਨ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਮਾਇਆ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ।

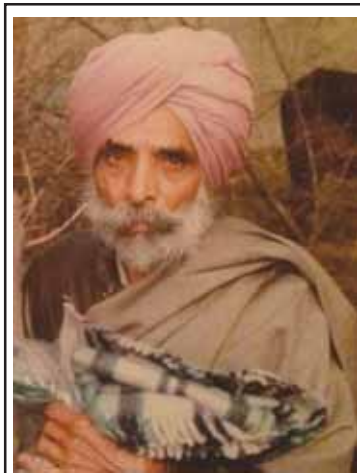
ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਦੋ ਕਨੇਡਾ ਆਏ ਹਾਂ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਤੇ ਉੱਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਕਈ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ

ਸਿੰਘ ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਉਹਦਾ ਦਿਮਾਗ ਇੱਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਸੀ। ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਆਉਂਦਾ ਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਛੁੱਟੀ ਹੁੰਦੀ, ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਵੀ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਪੱਤੀ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਡੀਓ ਲਿਆਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਟੀਵੀ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਟੀ ਵੀ ਖਰੀਦ ਲਿਆਂਦਾ। ਕੁਝ ਸਿੱਖਦੇ ਤੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਏਨੀ ਰੁਚੀ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਰੋਡੀਓ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹਨੇ ਨਵਾਂ ਰੋਡੀਓ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇੰਝ ਕਰਦਿਆਂ-ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨੇ ਲਾਉਡ ਸਪੀਕਰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹਦਾ ਬਣਾਇਆ ਰੋਡੀਓ ਸਪੀਕਰ ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਆਪ ਹੀ ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕਈ ਕੰਮ ਸਿੱਖ ਲਏ। ਵਾਇਰਿੰਗ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਪੱਖਾ ਕਿਵੇਂ ਬਨਾਉਣਾ ਜਾਂ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਘਰ ਹੁੰਦਾ, ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਲੋਕ ਤੁਰੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਹਦੀ ਪ੍ਰੈਉਹ ਏਨਾ ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚੌਥੇ ਥਾਂ ਛੋਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਦਾ ਅਦਬ ਨਾਲ 'ਭਾਅ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਜਲੰਧਰ ਵਾਲਾ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਬਣਦੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਆਪ ਤਾਂ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ-ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਕਾਲਜ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਾਈਟ' 'ਤੇ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨ ਗਏ ਤਾਂ ਕੀ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਅ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪ ਵੀ ਰੋੜੀ ਕੁੱਟਣ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਵਾਧੂ ਦੀ ਖੋਚਲ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, 'ਭਾਅ ਜੀ! ਆਪ ਨਾਲ ਰੋੜੀ ਕੁੱਟਣਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੁੱਟਣਗੇ। ਨੀਂਹ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਕੀ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।'

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ੌਕ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਉਹਨੇ ਕਈ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਜਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣੀਆਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਹਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ, 'ਭਾਅ ਜੀ, ਆਪਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਛਪਵਾਵਾਂਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿਉ।' ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਰ ਗਿਆ। ਉਹਦੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਬਿਸਤਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬੜੇ ਕਾਗਜ਼ ਪਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੀਆਂ ਰੀਪੋਰਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਦੀ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਕਨੇਡਾ ਆਏ ਹਾਂ, ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ, ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ ਵਾਂਗ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੀ ਉਹਦੀ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗਹਿਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਦਾ ਚਾਚਾ ਨਰਜੀਤ ਖਹਿਰਾ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਹਿਕਰਮੀ ਰਿਹਾ

ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ 1970-71 ਤੋਂ ਸੀ। ਸੇ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝ ਦੀ ਇੱਕ ਤੰਦ ਇਹ ਵੀ ਸੀ। ਏਸੇ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਅੰਕਲ-ਆਂਟੀ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਹ ਕਵੀ ਹੈ, ਨਾਟਕਕਾਰ ਹੈ, ਆਲੋਚਕ ਹੈ, ਵਾਰਤਕਕਾਰ ਹੈ, ਵਧੀਆ ਬੁਲਾਰਾ ਹੈ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਹੈ। ਉਹ ਜਥੇਬੰਦਕ ਯੋਗਤਾ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ 'ਕਲਮਾਂ' ਦੇ ਕਾਫ਼ਿਲੇ' ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਅਜਿਹੀ ਸਰਲ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪਾਠਕ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ

ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੇਖਣ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਉਹਦੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਸਗੋਂ ਉਹਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਰਮ ਦਿਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਫ਼ਿਤਰਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਈਮੇਲ ਹੈਕ ਕਰ ਲਈ ਤੇ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਬਣ ਕੇ ਉਸ ਈਮੇਲ ਤੋਂ ਸਭ ਮਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲੰਡਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਠਹਿਰਨ 'ਤੇ ਪਰਸ ਗਵਾਚ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਟਲ ਦਾ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪਤੇ 'ਤੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਭੇਜੋ ਜਾਣ। ਜਦੋਂ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਹੈਕ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹੈਕਰ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਨਾ ਫਸ ਜਾਣ। ਪਰ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਰੈਪਟਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਕੁਲਜੀਤ ਮਾਨ ਇਸ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹਨੇ ਹੈਕਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਉਹਦਾ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਸੀ। ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਲਜੀਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇੰਡੀਆ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਪੈਸੇ ਕੁਲਜੀਤ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣਗੇ। ਪਰ ਕੁਲਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਜੀ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਤੇ ਉੱਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰ ਕੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਣੇ ਨੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਉ।'

ਸਾਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ। ਐਸੇ ਵੀ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਜਤਾਏ ਦੇ ਇੰਝ ਬੇਗਰਜ਼ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਲੁਟਾ ਸਕਦੇ ਨੇ! (ਉੱਕਾਰਪ੍ਰੀਤ, ਰਾਜਪਾਲ ਹੋਠੀ, ਰਛਪਾਲ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਤੇ ਸਰਵਗੀ ਵਕੀਲ ਕਲੋਰ ਵਰਗੇ ਸਨੇਹੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਫੇਰ ਲਿਖਾਂਗੀ।) ਸਾਡੇ ਲੱਖ ਆਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਤੇ ਉੱਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਨਾ ਲਏ। ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਗੁੰਝਲ ਵਿਚ ਫਸਣ ਕਰ ਕੇ ਜਦੋਂ

ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸਾਡਾ ਸਮਾਨ ਆਪ ਘਰੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਆਂਦਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਉਹਦੇ ਘਰ ਰਹੇ। ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ-ਭਾੜਾ ਦਿੱਤਿਆਂ। ਐਸੀ ਹੈ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦੀ ਦਰਿਆ ਦਿਲੀ, ਦਰਦਮੰਦੀ।

ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਸਰਵਣ ਵਾਂਗ ਉਹ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਹੁਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦੋ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਪਿਘਲ ਜਾਣ ਵਾਲਾ। ਸਰਵਣ ਵਾਂਗ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਸਿੱਖਣ

ਏਨੀ ਅਣਬੱਕ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਹ ਹਰੇਕ ਧਾਰ-ਦੋਸਤ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿਣਾ, 'ਕੁਲਵਿੰਦਰ! ਮੇਰਾ ਡਰਾਇਰ ਕੱਪੜੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਕਾਉਂਦਾ, ਮੇਰਾ ਵਾਸ਼ਰੂਮ ਦਾ ਪੱਖਾ ਖਰਾਬ ਹੈ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਰੂਮ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਤਾਲਾ ਲਾਉਣਾ ਹੈ... ਤੂੰ ਕੋਈ ਮਿਸਤਰੀ ਘੱਲ ਦੇ।' ਉਹ ਸਦਾ ਆਖਦਾ ਹੈ, 'ਆਂਟੀ ਜੀ, ਮਕੈਨਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲੈਣੇ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ। ਮੈਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਆ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵਾਂਗਾ।'

ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਭਰਾ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਗੜਿਆ ਕੰਮ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਐਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ 'ਮਕੈਨਕ' ਭੇਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸਗੋਂ ਸਿੱਧਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਖਦੀ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਕੇ ਭਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰਦੀ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਉਹ ਤਾਂ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਮੇਰਾ ਭਤੀਜਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਹੀ ਹੈ।

ਇਹ ਤਾਂ ਹੋਈ ਸਾਡੀ ਗੱਲ। ਪਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਸਵਾਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਦੁੱਖ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਦਾ ਮਨ ਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਕੋਲ ਉਹਦੇ ਦਰਦਮੰਦ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਨੇਡਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਾਂਭਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿਚ ਫਸੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ। ਦੋ-ਕੁ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਸੀ ਗ਼ਲਤ-ਫ਼ਹਿਮੀ ਕਰ ਕੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਡ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਿੰਦੀ। ਪਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦੇ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਉਹ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਬੜਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਜਾਂ ਕਲਾਕਾਰ ਬਰੈਪਟਨ ਆਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਠਾਹਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਹਰਦੀਪ ਤੇ ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ ਦੀ ਜੋੜੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹਾਂ।

ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹਾਂ।

ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਦਿਮਾਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਹੈ, ਇੰਝ ਹੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਕਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਤਾਂ ਮੰਨਿਆਂ ਪਰਮੰਨਿਆਂ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ ਪਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵੱਸਦੀ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰੀ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮੁੱਚੇ ਆਪੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੇਰਾ ਭਤੀਜਾ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਰੂਹਾਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਦਾ ਜੀਅ ਹੈ।

ਰਜਵੰਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਧਿਰ ਬਣ ਕੇ ਨਾ ਖਲੋਤੇ ਹੋਣ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜਦ ਮੈਂ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਰਾ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਕਸਰ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਓਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਸਾਂ। ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਰਾ ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਗਏ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਾਂ। ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਸੁਭਾਅ ਦਾ 'ਸਰਵਣ' ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਾਡੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਵੱਡੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਸਨ। ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰੀ ਤੇ ਘੋੜ-ਸਵਾਰ। ਛੱਬੀ ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਘੋੜ-ਖੇਡਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਆ ਡਿੱਗਾ। ਅਸੀਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸਾਂ। ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਉਦੋਂ ਅਠਾਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਨੇ ਸਾਡਾ ਬਾਪ ਬਣ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਸਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਭਨਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ। ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈ ਕੇ ਦਿੰਦਾ। ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਾਸੂਮ ਤੇ ਸ਼ਰਮੀਲਾ ਸੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਜਦ ਕੋਈ ਮੁਟਿਆਰ ਕੁੜੀ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਉੱਥੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਪੱਖੋਂ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੀ। ਮਹਾਨ ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸੈਦਾਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਿਆ ਤਾਂ ਸਰਵਣ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਆਖਦਾ, 'ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਗਿੱਦੜ ਖਾ ਰਹੇ ਨੇ!'

ਪਰ 'ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ', 'ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ' ਕਰਦਾ ਉਹ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 'ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਹਨੂੰ ਉਹਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਬੱਸ 'ਤੇ ਰੋਟੀ ਫੜਾਉਣ ਗਈ ਤਾਂ ਕੰਡਕਟਰ ਨਵਾਂ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪੁੱਛਦਾ, 'ਕਿਹਦੀ ਰੋਟੀ ਹੈ?' ਭੈਣ ਨੇ ਸਰਵਣ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਤਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਫੜ ਲੈ। ਆਪਣੇ ਬਾਬੇ ਭਕਨੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਐ।'

ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਸਰਵਣ

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸੰਪਾਦਕ ਜੀਵ
ਮੇਰਾ ਮਨਪਸੰਦ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਅੱਜ ਮਿਲਿਆ। ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਦਿਲ ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ 2024 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' 25ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ 2025 ਦੀ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਤੇਰਾਂ ਸਾਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਮਾਰਚ 2012 ਵਿੱਚ ਅਮੇਲਕ ਜੀ ਨੇ 'ਪਾਸ' ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਇੱਕ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ
ਆਰਟੀਕਲ ਛਾਪਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਲਿੱਕ ਭੇਜਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਡੀਆ ਬੈਠਾ ਹੀ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਜੋ ਲਗਨ ਬਣੀ ਉਹ ਕਦੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।
'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ

ਅੱਜ ਵੀ ਜੰਮੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੋਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਿਹਰਾ-ਮੁਹਰਾ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਝਲਕਦਾ ਸਾਰੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਖਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਆਰਟੀਕਲ ਨਿਗਰ ਤੇ ਮੁਲਵਾਨ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਨੇ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ 25ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਭੈਣ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸਮੁੱਚੇ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਜੀ। ਸੁਭ ਇੱਛਾਵਾਂ ਸਹਿਤ
-ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ

*** ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਗੱਲਾਂ***

- * ਜਿਸ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਗੋਦ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਜੇਬ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
- * ਪਹਿਰੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੰਤਰੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਕੁੰਡੀ ਵਾਲੇ ਬਾਬਰੂਮ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਜਿੰਨੇ ਚੁਕੰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- * ਅੱਜ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤਾਂ ਭੁੱਖੀ ਮੱਝ ਵਾਂਗ ਹੈ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਖਾ ਜਾਵੇ।
- * ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਿਆਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਮੂਰਖ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਦੋ ਮੂਰਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- * ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰਿਓ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀ ਅਤੇ ਬਰੈਪਟਨ ਹੀ ਮਿੰਨੀ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਖੰਨਾ, ਮੁਹਾਲੀ ਵੀ ਮਿੰਨੀ ਬਿਹਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।
- * ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਹੋਣ ਤਾਂ ਰੋਣ ਵਿਚ ਵੀ ਹਾਸੇ ਜਿਹੀ ਸ਼ਾਨ ਹੈ, ਜੇ ਦੋਸਤ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮਹਿਫਿਲ ਵੀ ਸਮਸ਼ਾਨ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਖੇਡ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਵਰਨਾ ਕੀ ਜਨਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਬਾਰਾਤ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹੈ। (ਹਰਵਿੰਸ਼ ਰਾਏ ਬੱਚਨ)

-ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨਡਾਲਾ

ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ

ਜੌਹਨਸਨ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਜਾਦੂਮਈ ਖੇਡ ਸਦਕਾ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਹੈ ਹੀ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ। ਇਹ ਖਿਡਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਲ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਪੁਆਉਂਦਾ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਝਕਾਰੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਉਹਦੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਬਾਸਕਟ ਤਿੰਨ ਅੰਕੀ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਖੇਡ ਕੈਰੀਅਰ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅੰਕ ਬਣਾਏ। ਉਹਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਈਅਰਵਿਨ ਜੌਹਨਸਨ ਜੂਨੀਅਰ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਟਾਰ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀਆਂ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੋਣ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਬੜੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ।

ਆਪਣੇ 20 ਸਾਲ ਦੇ ਖੇਡ ਕੈਰੀਅਰ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ 14 ਵੱਡੀਆਂ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਇਕ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, 5 ਐੱਨ.ਬੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਤੇ 8 ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਟੀਮ ਬਣਾ ਕੇ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਕਈ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖੇ। ਉਸ ਨੇ ਐੱਨਬੀਏ ਦੇ 12 ਸੀਜ਼ਨ ਖੇਡੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 9 ਵਾਰ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਪੁੱਜਾ ਤੇ 5 ਵਾਰ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਜਿੱਤੀ। 3 ਵਾਰ ਐੱਮਬੀਏ ਦਾ ਐੱਮ.ਵੀ.ਪੀ. ਯਾਨੀ ਮੋਸਟ ਵੈਲਿਊਏਬਲ ਪਲੇਅਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਉਹਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਵੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਏਡਜ਼ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹ ਹੌਸਲੇ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ 'ਹਾਲ ਆਫ ਆਨਰ' ਵਿਚ ਉਕਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਚਲਾ ਰਿਹਾ। ਉਹਦਾ ਜਨਮ 14 ਅਗਸਤ 1959 ਨੂੰ ਲੈਂਸਿੰਗ ਵਿਖੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ 'ਚ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਪ ਈਅਰਵਿਨ ਸੀਨੀਅਰ ਤੇ ਮਾਂ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨ ਜੌਹਨਸਨ ਦੇ 6 ਬੱਚੇ ਸਨ। ਬਾਪ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਸੀ। ਬਾਪ ਮੋਟਰਜ਼ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਆਟੋ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ ਤੇ ਮਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੇਵਾਦਾਰ। ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਮਾਂ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਘਰ ਦੀ ਸਾਫ ਸਫਾਈ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਤੇ ਟੱਬਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ। ਬਾਪ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਮੁੜਦਾ ਤੇ ਤੜਕੇ ਫਿਰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਲਕ ਜੌਹਨਸਨ 'ਤੇ ਵੀ ਪਿਆ ਤੇ ਉਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਹਨਤੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨਾਲ ਕੰਮ 'ਚ ਹੱਥ ਵਟਾਉਂਦਾ। ਜਦ ਉਹ ਬਾਪ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕਚਰੇ ਦੀ ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਕਰਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਸਾਥੀ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇੜਦੇ। ਮਾਂ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਰਚ ਲੈਂਦੀ।

ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਾਬ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਬੱਚਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਐਸਾ ਸਟਾਰ ਬਣੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਤਕ ਪੁੱਜ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹਦਾ ਬਾਪ ਆਪ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦਾ

ਖਿਡਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਮਿਸ਼ੀਸਿਪੀ ਵਿਚ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨਾਰਥ ਕੈਰੋਲੀਨਾ ਤੋਂ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਖੇਡਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਮੇ ਵੀ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਨ। ਇੰਜ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੀ ਖੇਡ ਜੌਹਨਸਨ ਜੂਨੀਅਰ ਦੇ ਲਹੂ ਵਿਚ ਸਮਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਟੀਵੀ ਤੋਂ ਮੈਚ ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਹ ਬਿੱਲ ਰੱਸਲ, ਅਰਲ ਮੋਨਰੋ ਤੇ ਮਾਰਕਏਜ਼ ਹੇਨਜ਼ ਵਰਗੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਮੁਰੀਦ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਬਣਨ ਲਈ ਉਹ ਸਕੂਲੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਹੀ ਖੇਡਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਜਦੋਂ ਉਹ ਐੱਨਬੀਏ ਗਰੇਡ 'ਚ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤਕੜਾ ਖਿਡਾਰੀ ਸੀ। ਇਕ ਸਕੂਲੀ ਮੈਚ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 48 ਅੰਕ ਲੈ ਕੇ ਕਮਾਲ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਸੈਕਸਟਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਟੀਮ ਬਹੁਤ ਤਕੜੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੌਹਨਸਨ ਜੂਨੀਅਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਸੀ ਵੀ ਉਹਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ। ਫਿਰ ਉਹ ਐਵਰਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦਾ ਕੋਚ ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਕੋਚਿੰਗ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਉਸ ਦੀ ਖੇਡ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿੱਖਰ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਖੇਡ ਟੂਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ।

ਇੰਟਰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮੈਚ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 36 ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਖੇਡ ਲੇਖਕ ਫਰੈਂਡ ਸਟੈਬਲ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਬੜਾ ਵਡਿਆਇਆ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਚੰਗੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ 'ਮੈਜਿਕ' ਜੌਹਨਸਨ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਐਵਰਟ ਸਕੂਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਟੇਟ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਿਲਵਾਈ। ਉਥੇ ਉਹ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸਰਬੋਤਮ ਖਿਡਾਰੀ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। 1977 'ਚ ਕੈਪੀਟਲ ਕਲਾਸਿਕ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖੇਡਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਕਡਾਨਲਡ ਆਲ ਅਮਰੀਕਨ ਟੀਮ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇੰਜ ਉਹ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਹੋਣਹਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ।

ਉਸ ਦੀ ਖੇਡ 'ਚ ਵੱਡਾ ਸੁਧਾਰ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸਰਬੋਤਮ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। 1979 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਟੀਮ ਨੂੰ ਐਨਬੀਏਏ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਜਿਤਵਾਇਆ। ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦੀ ਟੀਮ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਲੈਰੀ ਬਾਰਡ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਇੰਡੀਆਨਾ ਸਟੇਟ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਮੈਚ ਜਿੱਤੀ। ਉਹ ਮੈਚ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਐੱਨਬੀਏਏ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਾਂਗ ਹੀ ਟੀਵੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ। ਇਹ ਮੈਚ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਤੇ ਲੈਰੀ ਬਾਰਡ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਗਹਿਗੱਚ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ ਜੋ ਅਗਲੇ ਕਈ ਸਾਲ ਐੱਨਬੀਏਏ ਦੀਆਂ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਦੋਵੇਂ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇਰ ਤਕ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੇ ਅੰਬਰ 'ਤੇ ਛਾਏ ਰਹੇ।

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ 'ਚ ਝੰਡੇ ਗੱਡਣ ਪਿੱਛੋਂ 1979 ਵਿਚ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਨੇ ਐੱਮਬੀਏ ਡਰਾਫਟ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ। ਉਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਸ

ਏਂਜਲਸ ਲੇਕਰਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਚੁਣ ਲਿਆ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ। ਅਜੇ ਉਹ ਵੀਹਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ ਸੀ ਕਿ ਨਾਮਵਰ ਕਲੱਬ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਲੇਕਰਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਐੱਨਬੀਏਏ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਖੇਡਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਏਨੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਹੀ ਲੇਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤਾ। 1980 'ਚ ਆਪਣੇ ਡੈਬਿਊ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਸੈਂਟਰ ਫਾਰਵਰਡ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ 42 ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਜਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ

ਜਿੱਤ ਨੇ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਨੂੰ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਤਾਰੇ ਵਜੋਂ ਚਮਕਾਇਆ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਚਮਕਾਇਆ ਬਲਕਿ ਧਰੁ ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸਮਾਂ ਹੁਣ ਉਹਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹਦਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ।

1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਨੂੰ 'ਸ਼ੋਅਟਾਈਮ ਲੇਕਰਜ਼' ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਜਿਕ ਦੇ ਖੇਡਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਬੜਾ ਦਿਲਕਸ਼ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਦਾ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਲੰਮੇ ਪਾਸਾਂ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਦੌੜ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਸ਼ੈਲੀ ਨੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਲੇਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਟੀਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕੋਚ ਪੈਟ ਰਾਇਲੀ ਦੀ ਕੋਚਿੰਗ ਨੇ ਲੇਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦਮਦਾਰ ਟੀਮ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

1980-88 ਦਰਮਿਆਨ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਲੇਕਰਜ਼ ਨੇ ਪੰਜ ਵਾਰ ਐੱਨਬੀਏਏ ਦੀਆਂ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਜਿਕ ਦੀ ਸੰਤੁਲਤ ਖੇਡ ਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਦੀ ਖੇਡ ਕੇਵਲ ਸਕੋਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਾਸਿੰਗ, ਅਸਿਸਟਿੰਗ ਤੇ ਟੀਮ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਕਰਨ 'ਚ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਖਿਡਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਪੁਆਇੰਟ ਗਾਰਡ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਖੇਡ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਹਰੇਕ ਖੇਡ ਹੀ ਕੁਝ ਖਾਸ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਵਧੇਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਤੇ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਲੈਰੀ ਬਾਰਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਸਮੇਂ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। 1980ਵੇਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਲੇਕਰਜ਼ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਤੇ ਬੋਸਟਨ

ਸੈਲਟਿਕਸ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਲੈਰੀ ਬਾਰਡ ਦੀ ਖੇਡ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਧੂਹ ਪਾਈ ਰੱਖੀ। 1984, 85 ਤੇ 87 'ਚ ਐੱਨਬੀਏਏ ਦੇ ਜੋ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ ਉਹ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਦਾ ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ 9 ਇੰਚ ਹੈ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਸਰੀਰਕ ਵਜ਼ਨ 100 ਕਿਲੋ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਜਰਸੀ ਦਾ ਨੰਬਰ 32 ਸੀ ਤੇ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪੁਆਇੰਟ ਗਾਰਡ। ਉਸ ਦੇ ਖੇਡ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1979-91 ਤੇ 1996 ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਲੇਕਰਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ 1999-2000 ਮੈਜਿਕ ਗ੍ਰੇਟ ਡੇਨਸ ਵੱਲੋਂ। 1994 'ਚ ਉਹ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਲੇਕਰਜ਼ ਦਾ ਕੋਚ ਵੀ ਰਿਹਾ। 12 ਵਾਰ ਉਹ ਐੱਨਬੀਏ ਦੀ ਆਲ ਸਟਾਰ ਟੀਮ ਦਾ ਖਿਡਾਰੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। 2 ਵਾਰ 1990 ਤੇ 1992 'ਚ ਆਲ ਸਟਾਰ ਗੇਮ ਦਾ ਐੱਮਵੀਪੀ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਿਆ। ਉਸ ਨੇ 17707 ਪੁਆਇੰਟ ਲਏ, 6559 ਰੀਬਾਊਂਡ ਤੇ 10141 ਅੰਕ ਅਸਿਸਟ ਕੀਤੇ। ਉਹ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦਾ ਹਾਲ ਆਫ ਫੇਮ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਨੇਕ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬਾਰਸੀਲੋਨਾ-1992 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਉਸ ਟੀਮ ਨੂੰ 'ਡਰੀਮ ਟੀਮ' ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਜੌਹਨਸਨ ਦੀ ਗੁੱਡੀ ਅਸਮਾਨ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਬਿੱਜ ਪੈ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਉਹ ਐੱਚਆਈਵੀ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਖੇਡ ਸਕੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸਦਮਾ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ 1991 ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਨਾ ਖੇਡਿਆ। 1992 ਵਿਚ ਉਹ ਫਿਰ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਨਿਤਰਿਆ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਸਵਾਈ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 'ਡਰੀਮ ਟੀਮ' ਦਾ ਕੋ-ਕਪਤਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਸਰਗਰਮ ਖੇਡ ਤੋਂ ਫਿਰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ 1996 ਤਕ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਰਿਹਾ।

1996 'ਚ 36 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਉਹ ਫਿਰ ਲੇਕਰਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਐੱਨਬੀਏ ਦੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ 32 ਗੇਮਾਂ ਖੇਡਿਆ। ਫੇਰ ਉਸ ਨੇ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਆਲ ਸਟਾਰਜ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਬਣਾ ਕੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ੀ ਮੈਚ ਖੇਡਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਏ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਐੱਚਵੀਆਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਖ਼ਰ 39 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ 2000 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲੈ ਲਈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਚਲਾ ਲਿਆ।

ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟਰ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਮੋਟੀਵੇਸ਼ਨਲ ਬੁਲਾਰਾ ਵੀ। ਲੋੜਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇਣ ਤੇ ਦਾਨ ਕਰਨ 'ਚ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਲੇਕਰਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਮਾਲਕ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੁੱਗਨਹੀਮ ਬੋਸਬਾਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕਲੱਬਾਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜੌਹਨਸਨ ਦਾ ਵਿਆਹ ਈਅਰਲਿਥਾ ਕੁੱਕੀ

ਨਾਲ ਲਾਸਿੰਗ ਵਿਖੇ 1991 ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਬਰਾਤ ਵਿਚ ਗਿਣਵੇਂ ਚੁਣਵੇਂ ਖਿਡਾਰੀ ਹੀ ਸਨ। ਉਹਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬੱਚਾ ਆਂਦਰੇ ਜੌਹਨਸਨ, ਇਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਮੇਲੀਸਾ ਮਿੰਡਲ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ 1981 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪਾਲਿਆ। ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਬਾਪ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਦਾ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ।

ਜੌਹਨਸਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੁੱਤਰ ਈਅਰਵਿਨ III (ਈਜੇ) ਰੀਆਲਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਰਿਚ ਕਿਡਜ਼ ਆਫ਼ ਬੇਵੇਰਲੀ ਹਿੱਲਜ਼' ਦਾ ਸਟਾਰ ਹੈ। ਜੌਹਨਸਨ ਜੋੜੇ ਨੇ 1995 'ਚ ਈਲੀਸਾ ਨਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਵੀ ਗੋਦ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ, ਦਾਨਾ ਪੁਆਇੰਟ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ ਛੁਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਘਰ ਬੀਵੇਰਲੀ ਹਿੱਲਜ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਰਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੈਰੀ ਬੁੱਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਦੂਜਾ ਬਾਪ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਵਾਂਗ ਹੀ ਆਦਰ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜੈਰੀ ਬੁੱਸ ਦੀ 2013 ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਗ ਮਨਾਇਆ। ਉਦੋਂ ਮੀਡੀਏ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, "ਡਾ. ਜੈਰੀ ਬੁੱਸ ਬਿਨਾਂ ਉਹ 'ਮੈਜਿਕ' ਨਹੀਂ, ਕੇਵਲ ਜੌਹਨਸਨ ਹੀ ਸੀ।"

ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ। 1992 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ 'ਜੇ. ਵਾਲਟਰ ਕਨੇਡੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਵਾਰਡ' ਮਿਲਿਆ। 1996 ਵਿਚ ਉਹ ਐੱਨਬੀਏ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ 50 ਸਰਬੋਤਮ ਖਿਡਾਰੀਆਂ 'ਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ। 2021 ਵਿਚ ਐੱਨਬੀਏ ਦੀ 75ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਟੀਮ ਵਿਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੁੱਤ ਕ੍ਰਿਪਟੋ. ਕਾਮ ਅਰੀਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਸਟੈਚੂ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ 'ਚ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਨਾਈਸਿਮਿੱਥ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਆਫ਼ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਉਕਰਿਆ ਗਿਆ। ਫੀਬਾ ਹਾਲ ਆਫ਼ ਫੇਮ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜੀਏਟ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਆਫ਼ ਫੇਮ ਅਤੇ ਯੂ.ਐੱਸ. ਓਲੰਪਿਕ ਹਾਲ ਆਫ਼ ਫੇਮ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਹੋਈ। ਐੱਨਬੀਏਸੀਪੀ ਇਮੇਜ਼ ਅਵਾਰਡ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। 1992 ਦੇ ਜੈਕੀ ਰੋਬਿਨਸਨ ਸਪੋਰਟਸ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗਰਾਮੀ ਅਵਾਰਡ ਤੇ ਸਟਾਰ ਆਨ ਦਾ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਵਾਕ ਆਫ਼ ਫੇਮ ਤਕ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।

2023 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੁੱਟਬਾਲ ਲੀਗ ਲਈ 'ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਕਮਾਂਡਰਜ਼' ਨੂੰ 6.05 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਨਾਲ ਖਰੀਦਿਆ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਕੀਮਤ ਸੀ। 1991 ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮੈਜਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਦਾਨ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ 'ਚ ਹਨ। ਅਜੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਈਅਰਵਿਨ ਜੌਹਨਸਨ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਲੋਕ 'ਮੈਜਿਕ' ਜੌਹਨਸਨ ਕਹਿੰਦੇ!

'ਵਖੜਾਂ' ਚੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਨਿਕਲੇ ਜੰਗਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ।'

ਮੈਂ 2050 ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਫੇਰ ਵੀ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕਈ ਕੋਰਸ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਕੁਝ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਖ਼ਬਾਰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਸੁਧਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਡੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ, ਸੂਰਵੀਰ ਯੋਧੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ

ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਯੁੱਧ ਵੀ ਲੜਨੇ ਪੈਣੇ ਸਨ।

ਅਫਸੋਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 2024 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੱਭੂਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਨੇ ਧੁੰਦਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਧਨਾਡ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ

ਰਹਿ ਵੀ ਕੀ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਲਸੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਜੋ ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਸਨ ਸੂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਉਹ ਚੀਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 2500 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 'ART OF WAR' ਲਿਖੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਪੰਜ ਮਹਾਨ ਤੱਥ ਹਨ 1. ਸਿੱਟਾ ਕਾਨੂੰਨ 2. ਸਵਰਗ 3. ਧਰਤੀ 4. ਜਰਨੈਲ 5. ਤਰੀਕਾ ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ

ਸਨ ਸੂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤੱਥ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਸਬੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ

ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰਾਹ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿੱਤ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਢਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ, ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਨਦਲ ਨਦਲ ਹੋਰ ਕਈ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਐਂਮਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਹੈ

ਕੈਦੀ ਦੀ ਕਲਮ ਤੇ ਸੋਚ

ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੇਬਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਲੀਡਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਗੈਂਗਵਾਦ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਡ ਬਣੋ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰੋ।

-ਗੁਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਕੈਂਥ

ਅਦਾਕਾਰਾ ਅੰਨਿਆ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਛਾਲ

ਅਦਾਕਾਰ ਚੰਕੀ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਧੀ ਅੰਨਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਖਬਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸੀ.ਟੀ.ਆਰ.ਐੱਲ. ਦੀ ਖੂਬ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ 4 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਨੈੱਟਫਲਿਕਸ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਵਿਕਰਮਾਦਿੱਤਿਆ ਮੋਤਵਾਨੇ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦ ਫਿਲਮ ਦਾ ਹੀਰੋ ਵਿਹਾਨ ਸਮਤ ਹੈ। ਅੰਨਿਆ

ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਾਲ 2019 ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਸਟੂਡੈਂਟ ਆਫ ਦਿ ਯੀਅਰ-2' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਐੱਸਟ ਜਿਹੀ ਸਫਲਤਾ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸੇ ਸਾਲ ਆਈ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ 'ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਔਰ ਵੋਹ' ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਚੱਲ ਪਈ ਸੀ।

-ਆਮਨਾ ਕੌਰ

ਭਾਗਿਆਸ਼ਿਰੀ ਦੇ ਭਾਗ

ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਫਿਲਮ 'ਮੈਨੇ ਪਿਆਰ ਕੀਆ' ਨਾਲ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਧੁੰਮਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਭਾਗਿਆਸ਼ਿਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਰਥਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ

ਕੁਦਰਤ ਕੌਰ

10 ਮਿੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਜਲਵਾ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਹੋ।

'ਮੈਨੇ ਪਿਆਰ ਕੀਆ' ਫਿਲਮ ਭਾਗਿਆਸ਼ਿਰੀ ਅਤੇ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਬਤੌਰ ਹੀਰੋ-ਹੀਰੋਇਨ ਪਲੇਠੀ ਫਿਲਮ ਸੀ। 29 ਦਸੰਬਰ 1989 ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ ਦੀਆਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਧੁੰਮਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਦੋ ਵਧੀਆ ਅਦਾਕਾਰ ਮਿਲ ਗਏ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਲਮ ਸੂਰਜ ਬਤਜਾਤੀਆ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਐੱਸ.ਐੱਮ. ਅਹਲੇ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟਕਥਾ ਤੇ ਡਾਇਲਾਗ ਖੁਦ ਸੂਰਜ ਬਤਜਾਤੀਆ ਨੇ ਲਿਖੇ ਸਨ। ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਭਾਗਿਆਸ਼ਿਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਲੋਕ ਨਾਥ, ਰੀਮਾ ਲਾਗੂ, ਅਜੀਤ ਵਛਾਨੀ, ਮੋਹਨੀਸ਼ ਬਹਿਲਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਸਨ।

ਭਾਗਿਆਸ਼ਿਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1987 ਵਿਚ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸੀਰੀਅਲ 'ਕੱਚੀ ਧੂਪ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੀਰੀਅਲ ਲੂਈਸਾ ਮੇਅ ਐਲਕਟ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਲਿਟਲ ਵਿਮੈਨ' ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਦਾਕਾਰ-ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਮੋਲ ਪਾਲੇਕਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਰੋਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਭਾਗਿਆਸ਼ਿਰੀ ਨੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਠੁਕਰਾ

ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਫਿਰ 1989 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਮੈਨੇ ਪਿਆਰ ਕੀਆ' ਮਿਲ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰੇ-ਨਿਆਰੇ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਹੀਰੋ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਗੋਤ ਵਿਚ ਭਾਗਿਆਸ਼ਿਰੀ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਕਰ ਬੈਠੀ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਫਿਲਮਾਂ 'ਕੈਦ ਮੇਂ ਹੈ ਬੁਲਬੁਲ', 'ਤਿਆਗੀ' ਅਤੇ 'ਪਾਇਲ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਫਿਲਮ ਸਾਲ 1992 ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਗਿਆਸ਼ਿਰੀ ਦਾ ਕਰੀਅਰ ਤਕਰੀਬਨ ਤਬਾਹ ਹੀ

ਹੋ ਗਿਆ। 1993 ਵਿਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਘਰ ਆਇਆ ਮੇਰਾ ਪਰਦੇਸੀ' ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਠੁੰਮਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀ। ਫਿਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਲ-ਭੁਲਾ ਗਏ। ਫਿਰ 1997 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ- 'ਅਮਾਵਰਾ ਗਾਂਦਾ' ਅਤੇ 'ਓਮਕਰਮ'। 'ਅਮਾਵਰਾ ਗਾਂਦਾ' ਕੰਨੜ ਫਿਲਮ ਸੀ ਅਤੇ 'ਓਮਕਰਮ' ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਮਿਲਣਾ ਬਹੁਤ ਘਟ ਗਿਆ। ਉਹ ਹੁਣ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਿਆਰੀ ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ

ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰ ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਰੰਗ ਬੜਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ

ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ

ਦਾ ਆਰੰਭ ਸਾਲ 2014 ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਫੁਗਲੀ' ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਬਜਟ ਸਿਰਫ ਇਕ ਕਰੋੜ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਵਾਹਵਾ ਚਰਚਾ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ 2016 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਧੋਨੀ: ਦਿ ਅਨਟੋਲਡ ਸਟੋਰੀ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ।

ਇਹ ਫਿਲਮ ਉਘੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਿਸ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਇਹ ਕਿਰਦਾਰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਉਤਾਰਿਆ, ਦਰਸ਼ਕ ਉਸ ਦੇ ਦੀਵਾਨੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੇ ਫਿਰ ਕਦੀ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕਿਆਰਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸੱਤਿਆਪੁਰੀ ਕੀ ਕਥਾ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ। ਇਸ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰਿਅਨ ਹੀਰੋ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਬਜਟ 60 ਕਰੋੜ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੇ 120 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਕੇ ਸਭ

ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਤਾਰੀਫ ਹੋਈ।

ਸਾਲ 2024 ਵਿਚ ਕਿਆਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਉਸ ਦੀ ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮ 'ਗੇਮ ਚੇਂਜਰ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ 'ਟੋਕਸਿਕ' ਅਤੇ 'ਵਾਰ-2' ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਆਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਕਾਹਲ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਸਹਿਜ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਮੰਤਰ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਤੁਹਾਡਾ ਮੁੱਲ ਪਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਉਹ ਜੀਅ-ਜਾਨ ਨਾਲ ਜੁਟੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਨੋਰਾ ਦਾ ਕਰੀਅਰ

ਨੋਰਾ ਫਤੇਹੀ ਦਾ ਕਰੀਅਰ ਡਾਵਾਂਡਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਟਿਕੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਾਹਵਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ: ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਰੈਕ' ਅਤੇ ਫਿਰ 'ਮਡਗਾਓ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ'। 'ਕਰੈਕ' ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਵਿਦਿਅਤ ਜਾਮਵਾਲ, ਅਰਜੁਨ ਰਾਮਪਾਲ ਅਤੇ ਐਮੀ ਜੈਕਸਨ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਨ ਪਰ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਬਾਕਸਆਫਿਸ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਾ

ਮੰਗਿਆ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਬਜਟ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਸਿਰਫ 17 ਕਰੋੜ ਹੀ ਕਮਾ ਸਕੀ। 'ਮਡਗਾਓ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ' ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕੁਝ ਬਿਹਤਰ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਬਜਟ 30 ਕਰੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਲਏ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਆਸ ਫਿਲਮ 'ਡਾਂਸਿੰਗ ਡੈਡ' 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਤਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਇਸ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਤਾਰੀਕ ਪੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। -ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਮਿਟੀ ਧੁੰਧ ਜਗਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਆ॥
ਜਿਉਂ ਕਰ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਰੇ ਛਪੇ ਅੰਧੇਰ ਪਲੋਆ॥

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ

ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੀ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਮੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ (ਸ਼ਿਕਾਰੋ)
ਫੋਨ: 847-330-1421

ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੱਤੀ) ਭੱਠਲ
(ਸ਼ਿਕਾਰੋ)

ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ
(ਸ਼ਿਕਾਰੋ)

From:

Major Gurcharn Singh Jhaj

**Jaidev Singh Bhattal & Sukhraj Singh Takher
and their families.**